Jaar 1624

Illustratie uit ‘Wonderlicke avontuer, van twee goelieven, de eene ghenaemt Sr. Waterbrandt ... Google Books

Inhoud

- 5 januari 1624 – Gaugieren van de vaten
- 12 februari 1624 – Joris Maerx koopt een hommelhof
- 18 maart 1624 – Verkoop erf naast het Watemeulenhof
- 1 april 1624 – Koop van hommelhof in de Ieperstraat
- 6 mei 1624 – De gilde van de Kruisbroeders
- 10 juni 1624 – Oliemolen
- 1 juli 1624 – Verkoop huis op de Overdam met hommelhof
- 1 juli 1624 – Gheleyn vande Walle koopt deel van een huis op de Nieuwe markt
- 15 juli 1624 – Huis in de Sint Jans Kruise van de Magdalenakapel
- 15 juli 1624 – Verkoop door de kapelmeesters van de Magdalena van een huis in de Sint-Janskruisstraat
- 15 july 1624 – Verkoop door de familie van Simpol van de Beyrendranck
- 12 augustus 1624 – Verkoop van erf op de Nieuwe Markt ter ‘oorbore’ van de stede
- 19 augustus 1624 – Verkoop van huis op de Iperdam Coutere
- 19 augustus 1624 – Deel van ’t Gouden Hoofd verkocht
- 3 oktober 1624 – De grauwe zusters Penitenten
- 17 oktober 1624 - Pieter Deworm neemt een lening op van de Penitenten

- 21 oktober 1624 – De zusters Penitenten en de oliemolen van Jacques Boone
- 30 octobre 1624 – Lyssenthoek koop
- 4 december 1924 – De wacht in de problemen
- 7 december 1624 – Troebelen van de wacht
- 19 december 1624 – Claes Michel een herbergier zonder bier

Stadsrekening – 1624 – 1625

HET DOBBEL
CABINET
DER
CHRISTELYCKER
WYSHEYT
Besluytende in korte Vragen ende
Antwoorden
D'eerste beghinselen ende Leeringhen van het Catholyck Gheloove/ die de songhe Kinderen meest behooren te weten/ ende ghevoegelijck souden moghen beantwoorden.
TOT MAESTRICHT,
Op Lambert Bertus, Stadts-drucker ende Boeck-verkoopere.

5 januari 1624 – Gaugieren van de vaten – 50d - bestuur - 1624

Den 5de january 1624 – Gaugieren van de vaten

Omme te remedieren ende voorcommen abuisen ende zwarigheden die er zouden moghen rysen rakende het ycken ende gaugeren van vaten oft vaetjens
ende die de particulliere
huuslieden ende inzetene deser stede doen opvullen ende tonnen inde brauwerien met biere tzy groot ofte cleen
myn heeren burghmeesters ende schepenen deser stede
daerup wel rypelick ghelet hebbende - hebben verclaert ende verclaeren by desen haerlieden intentie te zyne dat de vaeten ofte vaetgens van de
zelve particuliere huuslieden gheen brauwers ofte brauweghen zynde zllen by degonne daertoe ghecomitteeert ende ghe-eedt - ghegaugiert zyn -
naer advenante van plasgrootte ende quantiteyt van stoopen die zy houd ende zyn, zonder preciselick ghehendichte
zynde de zelve vaeten oft vaetjens te doen maken
ende gaugeren by halfve tonnen grote ende halve groten zoo de comisen vande pachters vande ouden dobbelen impost voor desen ghepretendeert
hebben te doen contraerie intentie van zyne majesteit ende vande gheestelicken ende vier leden slandts zoo vutdruckelick gheseyt is byde
statute van instructie opt faict vande verpachtynghe vande brauwers ghelick ghemaeckt
Ordonnerende de brauwers ende brauwgehen deser stde ende alle ander wient angen mach hemlieden hier in te reguleren op peine van
quite van officie byde voorseide burgmeesters ende schepenen ende ghecommitteert hebben omme de tonnen ende halfve tonnen vande

brauwers metghaeders de vaten ende vaetgens vande particuliere huuslieden te gaugieren
gilles Waghers ende Voldere
actum ter cameree den vden january 1624

Halmen SAP 368
12 februari 1624 – Joris Maerx koopt een hommelhof

Joris Maerxstert heeft gecocht
jegens de weduwe van **Jan de Bert** geasisteeert met Clays haer zoone, in deze haerlieden bistaenden man -
de helft van onderhalff gemet ende xix roeden hommelhoff met gerieff vande keete omme de hommele commende van tselve hommelhof daer inne
te droogen zonder enighe recompensse daer vooren te geven - zoo lange de zelve keete zal staen –
liggende de zelve partie inde Hagebaerthouck dezer jurisdictie, - streckende met
den zuutende tegens tlant an joncker Charles Clays, heere van Hulst -
van oosten de Elsenbruggestraete -
van noorden tlant van Franchois Dehaene - causa uxoris -
van westen thommelhoff van weduwe Scerrier
alvolgende utpaelinghe by lantmetere daeraff gedaen - belast de geheele partie met tweehondert grooten vlaems tsjaers - de penninck 16 -
etc.
Aldus ghehalmpt over erfve op den xijde february 1624

1 maart 1624 – Penitenten – Archief Penitenten – Roeselare

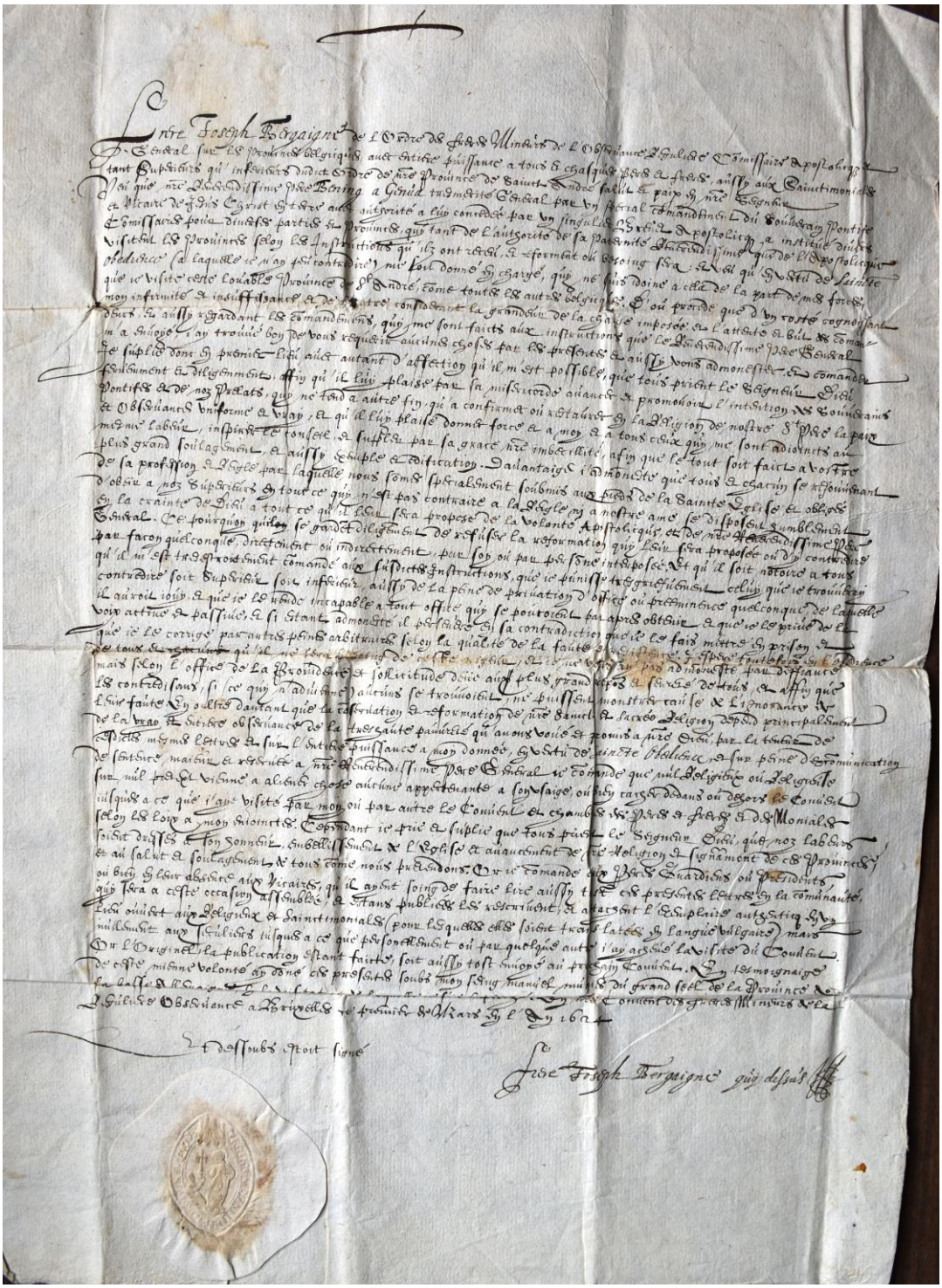

Frère Joseph Bergaigne de l'ordre de freres mineurs de l'observance reguliere – commissaire apostolicqz general sur le province Belgique, avec entiere puissance a tous et chasque pere et freres, aussy aux sainctimoniales tant superieurs, qu' inferieurs dudict ordre de notre province de sainct André – salut et paix en notre seigneur

Veu que notre reverenissinu pere Bening a Genua tres merité general par un special commandement du souverain pontye et vicaire de Jesus Christ entiere avec authorité à luy conceder par un singulier brevet apostolicq a institué divers commissairs pour diverses partis

et provinces - quy tant de l'authorité de sa paternité reverendissime qui de l'apostolicque visitent les provinces selon les instructions qu'ilz ont receu et reforment ou besoing sera – et veu qu'en vetu de saincte obedience (a laquelle je n'ay peu contredire) me soit donné en charge , quy ne suis doine a cela de la part de mes forces que je cisite ceste lovable prorvence de Saint André, comme toutes les autres Belgicque d'ou procede que d'un costé cognoissant non infirmité et insuffiscance et de l'autre considerant la grandeur de la charge imposée et l'attente et but des commandeurs et aussy regardant les commandemens quy me sont faicts aux instructions que le reverendissime père general m'aenvoye, j'ay trouvé bon de vous requerier aucunes choses par les presentes et aussy vous admonester et commander.
Je suplie donc en premier lieu avec autant d'affection qu'il m'est possible, que tous prient le seigneur Dieu ferieument et diligemment affin qu'il luy plaise par sa misericorde avancer et promovoir l'intention des souverains pontifes et de noz prelats,
quy ne tend a autre fin, qu'a confirmerèou restaurer en la religion de nostre saint pere, la paix et observances uniforme et vray,
et qu'il luy plaise donner force et a moy et a tous ceux quy me sont adjoincts au mesme labeur,
inspirer le conseil et suppler par sa grace notre imbecillité,
afin que le tout soit faict a vostre plus grand soulagement et aussy exemple et edification davantaige - j'admonnete que tous et chacun se rejouserant de sa profession et règle par laquelle nous somme specialement soubmis aux pieds de la saincte église
et obligé d'obeir a noz superieurs en tout ce quy n'est pas contraire a la règle, ni a nostre ame, se disposent humblement en la crainte de Dieu a tout ce qu'il leur sera proposé de la volonté apostolicque et de notre reverendissime père general.
Ce pourquoy quilon se gardent diligemment de refuser la reformation quy leur sera proposée ou d'y contredire par cacon quelconque – directement ou indirectement – par foy ou par persone interposée et qu'il soit notoire a tous qu'il m'est tresporictement commandé aux susdictes isntructions, aue je punisse tres grefvement celuy que je trouveray contredire soit superieur , soit infeieur – aussy de la peine de privation d'office ou preeminence quelconque de laquelle il auroit jouy et que je le rende incapable a tout offcie quy se poutoient par ares obtenier et que je le privé de le voix active et passive et si estant admonstre il perferere en sa contracition quoi le fais mettre en prison et de tous et chacune qu'il ne sera besoing de ceste rigeur et je ne vous ay pas admonnesté deffrance
Mais selon l'office de la providence et sollicitude deue aux plus grond repos et seurté de tous et affin que les contredisans, si (ce quy n'advienne) aucuns se trouvoisit ,, me puissent montstrer cause de l'ignorance de leur faute.
En oultre dautant que la conversation er reformation de notre saicnt et sacrée religion depend principalement de la vray et entiere observance de la tres haute pauvreté qu'avons voué et promis a notre Dieu – par la teneur de esdictes mesme lettres et sur l'entiere puissance a moçy donnée – en vertu de saincte Obalience et sur peine d'excommunation de sentence maieur et reservée a notre reverendissime père general –
je commande que nul religieux ou religieuse sur nul pretext vienne a aliener chose aucune apprectenante a soy usaige - où bien cacher dedans où dehors le convent - jusques a ce que j'aye visité par moy où par autre le couvent et chambres de peres et freres et des moniales selon les loix a mon ejoinctes
cependant je prie et suplie que tous priet le seigneur Dieu que noz labeurs soient dressés a son honneur embellissement de l'église et avantement de notre religion et signamment de ces provinces et au salut et soulagmeent de tous comme nous pretendons.
Or je commande aux peres guardiens ou president sou bien en leur absence aux vicaires, qu'il ayent soing de faire lire aussy ces presentes lettres en la communauté qu'y sera a ceste occasion assemblée, et estans publicés les rescrivent et atachent l'exemplaire authenticq en

un lieu ouvert aux religieux et sainctimoniales (pourlesquelles elles soient translatées en langue vulgaires) mais nullement aux seculiers jusques a ce que personellement où par quelque autre j'ay achevé la visiete du convent
Or l'original la publication estant faicte – soit aussy tost envoyé au prochain convent
En temoignaige de ceste mienne volonté ny doné ces presentes soubs – mon seing manuel munis du grand seel de la province de sa basse Allemagne
En notre couvent des grises mineurs de la reguliere observance a Bruxelles ce premier de mars en l'an 1624

Et dessus estoit signé
Frere Joseph Bergaigne quy dessus

18 maart 1624 – Verkoop erf naast het Watemeulenhof – Halmen

Clays Tlam heeft gecocht
jegens Claude de Meulenaere als machtich by procuratie over **Mayken van Aelst**, zijne moeder - weduwe van **Jacques de Muelenaere**
de zelve procuratie ghepresenteert voor voocht endde schepenen der stede van Ypere in date vande xjde octobre 1605 -
gecasseteert met eenen zegel vande vochden ende geteekent sieur Canis alhier gesien ende gelezen,
eerst vij vierendeel gerstlant teenen sticke liggende inde steede van Poperinge op de **Leverstraete** - emmers de plecke die geleegen is met de haege ende opgaende als van ouden tyden, daermede gaende, palende met den nortende tegens **twatermuelenhoff,** toebehoorende den heere van Sint Bertins –
tzuutende de steeweddinge en tlant van Louwys vande Goosteene - dostzyde de scipvaert - de westzyde de Leverstraete - belast
met j pond xiiij schellingen tsjaers erfvelicke rente ten proffitte vande heere dezer steede - dachterstellen te zuuveren by de vercopege tot de dach
van erfvenesse tselve noch in pachte den tyt van zeven jaeren immers naer tutwxyzen vane pachtbrieff tot xlij pond parisis tsjaers
gevallen halff maert 1624 tot proffitte vande vercopers
Item zeven vierendeel elstlant immers de plecke alsoo die gelegen is mt de taillie daer up staende liggende inden hamhouck palende
met den zuutende int waterloop - dostzyde telst Franchoys Folcke - de westzyde d'eldingen Pieter Verstechele - tnortende
de beeke laest otnbloot by Franchoys Bidoot

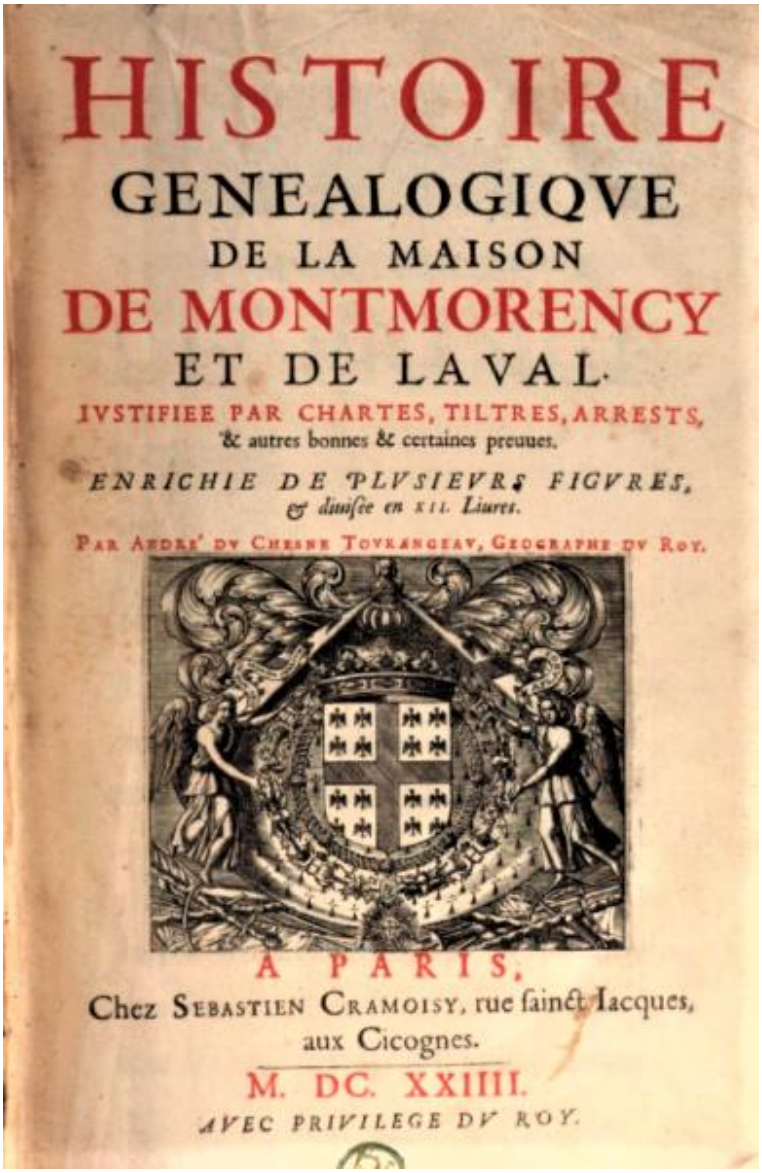
HISTOIRE
GENEALOGIQVE
DE LA MAISON
DE MONTMORENCY
ET DE LAVAL.
IVSTIFIEE PAR CHARTES, TILTRES, ARRESTS,
& autres bonnes & certaines preuues.
ENRICHIE DE PLVSIEVRS FIGVRES,
& diuisée en XII. Liures.
PAR ANDRE' DV CHESNE TOVRANGEAV, GEOGRAPHE DV ROY.
A PARIS,
Chez SEBASTIEN CRAMOISY, rue sainct Iacques,
aux Cicognes.
M. DC. XXIIII.
AVEC PRIVILEGE DV ROY.

item negen vierendeel zaylant immers de plecke alzoo die gelegen is ten twee sticken neffens anderen liggende inden Hamhouck -
palende met de zuutende op de casseldreve - tnoortende tlant van Pieter Quaghebuer filius Philips - doostzyde de dreve tselve lant noch in hueren
vier jaeren tot xxvj pond tsjaers te baefmesse 1624 ten proffitte van de vercoopers.
Iem vijf vierendeel ij roeden elstlant liggende inden Hamhouck bloot van erfve metgaeders x opgaende boomen staende op de ertbort op tselve elst -
palende
van noorden jegens den Babewal - doostzyde telst van Guillqume Rouvroy - de westzyde telst vanden cloostre vnde Duene - tzuutende telst van daer
de Peereboomedreve - duere lopt alle deze voorschreven partien zyn vercocht voor vj pond parisis den aermen
xxx pond parisis te lyfcooop
xvj pond iiij schele voor vercoopege een hoftcleet erfven ende onterven al ten laste vande coopere ende voor principaelen coop de somme van ijc vij pond groote vlaems -
zuver gelt dies es de vercopere gehouden omme te neemen te betalinge een losrente van zes ponden groote tsjaers - spreckende op een
vry maerscen tot Waesten toebehorende Joos Godschalck ende Jan de Hoorne daer vooren hy coper blijft borge ende principael voor de
insuffisantheyt vn de zelverente - makende over tprincipael iiij xx xvj pond grooten ende t'resterende bedragh honder ende xij ponden grooten vlaems
in volle betalinge moet hy cooper tselvebetaelen gereet gelt metter erfvenisse gehaelmpt over erfve dach date als vooren.

1 april 1624 – Koop van hommelhof in de Ieperstraat - Halmen

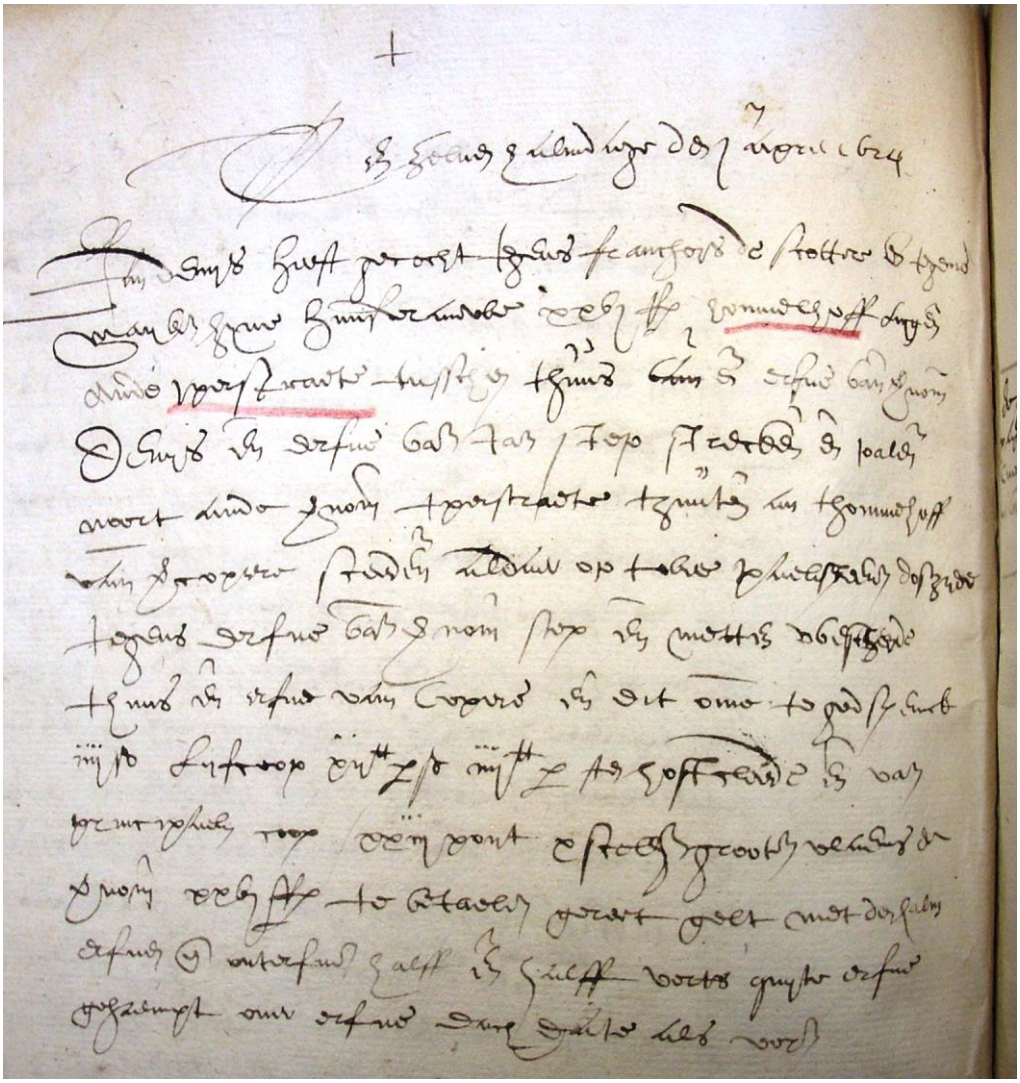

Ten halmdaeghe den 1 april 1624

Jan Denys
<u>heeft</u> gecocht
jeghens **Francois de Scottere** ende jeghens **Mayken** sijne huusvrouwe
xxvj *(26)* roeden hommelhoff
ligghende ande **Iperstrraete**
tusschen thuus ende eerfve van de voornoemde Denys ende erfve van **Jan Step**
streckende ende paelende
noort ande voornomde Iperstraete ,
tzuuten an thommelhof van de vercoopere,
scedende aldaer op twee paelsteenen debreede
Jeghens erfve vande voornoemde Step
ende metten westhende thuus ende erfve van de coopere
ende dit omme te godspenninck iiij schele
Lyfcoop xij pond ls *(12 pond 50 schele)*
iiij pond parisis te hoftcleede
ende van princiaelen coop xxij pont x schele grooten vlaems
de voornoemde xxvj roeden te betaelen gereet gelt
met den halm

erfven ende onterfven half en half
vorts quyte erfve
ghehalmpt over erfve,
dach, daete als vooren

27 april 1624 – Verpachting accijnzen – SAP 435 – Subalterne wetten – Transcriptie Henri Vandenberghe

Verpachtyn*ghe* ghedaen by burgh*eester*s ende schepenen
marge
mat desen pacht is ghesmolten de laetste jaerschaere van*de* voorgaende pacht deser stede van Poperyn*ghe* vande assysen ordinaire en*de* extraordinaire de zelve stede by octroye competeren*de* op de wynenen ende bieren groote en*de* cleene inneghedaen en*de* ghevendt in*de* herberghen tappers ende tappeghen huusen zoo binnen als buuten port vutghenomen in*de* herberghe het repken metghaders de gonnne ghesleten in*de* bruyloftfeesten ende zekere feesten tzy dat men al ghifte ontfanck ofte met oorkonde by de Princelicke gilde[1] ende camers van rethoricque ende alle collegien subalterne als van*de* loye warandise van*de* biere ende broode brandtm*eester*s en*de* alle andere collegien ghereserveert alleenl*icx* tcollege van*der* wet ende dat over den tydt

080r°
van zes maenden inneghaende den jen meye en*de* expireren*de* den laetsten octobris beede int jaer 1624 op de conditien en*de* ordonnantien daerby ghemaeckt by baillui wetten en*de* raeden Ghepubliceert den xixen novembris xvj xxiij

Den hooghsten instel van elcken pacht by besloten billiette zal proffyteren den xxen pennynck van zynen*en* instel behoudel*icx* dat den zel*ven* instel excedeert de twee derden van*de* voorgaen*den* pacht naer mate van tyde ende v*er*hooghers zullen proffyteren den vj pennynck van haerl*ieden* v*er*hooghyn*ghe* doende elcken pennynck drie ponden parisis.

Den pacht van*de*xynen is hoochst inneghestelt bij Jacob DEVOLDERE
op vjC xiij p. parisis
verhoocht by Jaspar VAN*DER* SCHOTE aen*de* pennynck en*de* by hem ghebleven voor de somme van vjC xvj p. parisis
Boorghe voor desen pacht Robert DU FLOCQ en*de* Robert PROVENTIER elck voor dander en*de* een voor al. Actum p*resen*t ROVEROY FOBERT BABELAERE en*de* GOESTEENE den xiij meye 1624

Danof ghemynckt den stelpennynck bedraeghende xxx ponden xiij schele parisis van hoochsoennynck blijft zuver vC iiij^{xx} iiij p. xvij s.

Den pacht van*de* bieren is hoocht inghestelt by Andries REBAULT
op ijM xiijC xLix p. parisis
niet verhoocht en*de* up hem ghebleven
danof ghemynckt den stelpennynck
bedraghende jC xLij p. ix s. parisis
blyft zuver ijM vijC vj p. xis parisis
marge

[1]Onzekere lezing – voorgaande lezing genomen als oorkonde ??

Borghe Nicolais BABELAERE Jaeques FLOOR en*de* Maillaert VAN DE GOESTEENE

Aldus ghedaen en*de* v*er*pacht p*rese*nt tcollege deb xxvij april 1624

Mei – New York - http://www.newyorkfoundation.net/het_ontstaan_van_new_york/het_ontstaan_van_new_york.html

Het is in mei 1624 dat de Nieu Nederlandt, een schip gecharterd door de West-Indische Compagnie, bij het eiland Manhattan komt. Aan boord zijn er een dertigtal Belgische families: de meeste zijn Walen vergezeld door een aantal Vlamingen.

De passagieren worden spoedig verspreid: na ontscheping op het Noten Eiland (vandaag Governor's Island), acht kolonisten zullen snel een fort gaan bouwen in het zuidelijke gedeelte van Manhattan - op de huidige plaats van Battery Park. De anderen verdelen zich als volgt: vier echtparen en acht mannen gaan de Delaware rivier vervoegen en daar de Fort Nassau bouwen (dichtbij de huidige stad van Gloucester in de New Jersey). Twee families en zes mannen varen stroomopwaarts op de Fresche rivier (Connecticut) en gaan er een kleine vesting aanleggen op de huidige plaats van de stad Hartford. Ongeveer achttien families blijven aan boord van de Nieu Nederlandt en varen stroomopwaarts op de Hudson rivier. Ze gaan ontschepen op de huidige plaats van de stad Albany (hoofdstad van New York State).

Deze eerste stappen in de kolonisatie van dit grondgebied zijn maar in feite het vervolg van een proces die een eeuw vroeger was gestart.

Het is immers in 1524 dat de Franse expeditie geleid door Giovanni Da Verrazzano uit Firenze voor de eerste keer de baai van New York ontdekt. Koning François I zijnde toen in strijd met Spanje, de informatie wordt naar de archieven gestuurd. Gedurende tientallen jaren, Spanjaarden zullen bijna de enige zijn die interesse voor het Nieuwe Wereld gaan tonen, en de rijkdommen ervan gaan exploiteren.

Willem Usselinx

In 1555, de troonsafstand van Keizer Karel ten gunste van zijn zoon Filip II zal de Nederlanden in de chaos brengen. Hertog van Alva, gestuurd door de Koning van Spanje, legt er een meedogenloze repressie op tegen de protestanten, toen in opstand tegen de misbruiken van de Roomse Kerk.

De gewelddadigheden van de Inquisitie zullen leiden tot een massale emigratie van Walen en Vlamingen naar het Noorden van de Nederlanden, Zweden, Engeland en Duitsland, tot de "Geuzen" opstand, et tot de afscheiding van de Noordelijke Provincies, die voortaan de naam van Verenigde Nederlanden zullen dragen. De Zuidelijke Provincies zullen het Spaanse juk en de

kwellingen van oorlog blijven lijden.

Teneinde enige confusie te voorkomen, men moet weten dat in de zestiende eeuw de Nederlanden omvatten een gedeelte van het Noord van Frankrijk en Lotharingen, België, Luxemburg et het huidige Nederland. De inwoners heetten de Belgen et de kaarten van het tijdperk toonden het land onder de vorm van een leeuw: de “Leo Belgicus”.

In deze moeilijke periode werd de jonge Antwerpenaar Willem Usselinx geboren. Zoon van een familie actief in de specerijenhandel, hij werd gestuurd naar Spanje, Portugal et de Azoren eilanden om zijn opleiding te vervolmaken. Na zijn terugkomst uit de Azoren in 1591, Usselinx besliste Antwerpen te verlaten voor Holland. Wetende dat Spanje zijn rijkdom uit zijn Amerikaanse koloniën haalde, hij zou niet rusten voordat hij de Hollanders kon overtuigen koloniën in het Nieuwe Wereld te stichten, teneinde de Spanjaarden daar te bestrijden.

Bijna dertig jaar van vasthoudendheid en inspanningen waren nodig vanwege Willem Usselinx voordat in 1621, de West-Indische Compagnie eindelijk gesticht werd. De Nieu Nederlandt werd door haar gecharterd...

Henri Hudson

In 1609, op ongeveer eenenveertig graden noorderbreedte en vierenzeventig graden westerlengte, een Engelse zeeman genoemd Henri Hudson ontdekte een grote baai waarin een rivier uitmondde.
Hudson werd belast door de Vlamingen **Emmanuel Van Meteren, Judocus Hondius en Petrus Plancius** met het ontdekken van een nieuwe doorgang naar Tataarland en China, voor rekening van de Oost-Indische Compagnie.
Terwijl hij de kusten van America aan boord van zijn schip verkende, ontdekte hij per toeval, 85 jaar na Verrazzano, de toekomstige New York samen met de rivier die zijn naam zou dragen.

Jessé de Forest

Jessé de Forest maakte deel uit van deze Walen die de godsdienstkwellingen gevlucht hadden. Geboren in Avesnes (Henegouwen) in 1576, hij verliet zijn geboorteland in 1615 en vestigde zich te Leyde in Holland. Hij ging daar hemel en aarde bewegen om samen met de zijnen en andere Waalse families naar het Nieuwe Wereld te kunnen emigreren. Hij had er ook veel contacten met Engelse Puriteinen, toekomstige passagieren van de Mayflower.
Op 5 februari 1621, Jessé de Forest stuurde een verzoekschrift in het Frans naar Sir Dudley Carleton, ambassadeur van haar Majesteit de Koning van Engeland te Den Haag. Jessé vroeg er, namens een vijftigtal Waalse en Franse families, de toelating om zich in Virginia te vestigen, verzoekend een grondgebied van acht engelse mijlen straal. Bekend onder de naam van Round Robin, deze document is vandaag bewaard in de British Public Record Office.

Op 11 augustus 1621, de Virginia Company antwoordde met een principieel akkoord. Hieraan waren toch enkele beperkingen verbonden: de belangrijkste verbood de Waalse families zich te verzamelen in een autonome kolonie. Jessé de Forest sloeg het voorstel af.

De oprichting van de West-Indische Compagnie deed een bijzondere slimme plan ontstaan in het hoofd van de Waal.

Jessé bood dan zijn diensten en deze van zijn streekgenoten aan de Hollandse Compagnie, zeggende dat een groep van families, die verschillende beroepen uitoefenden, de gelegenheid hadden om te emigreren voor rekening van de Engelsen. Pleitend dat deze kolonisten liever voor de West-Indische Compagnie zouden willen vertrekken, hij wenste een spoedig antwoord, en benadrukte nog dat deze graag of niet moest zijn.
De Staten van Holland, bewust van het belang van zulke opening voor eventuele toekomstige koloniseringen, ging dezelfde dag de Bewindhebbers van de Compagnie, toen in Den Haag, raadplegen.
Op 27 augustus 1622, na jaren inspanningen vanwege Willem Usselinx en Jessé de Forest, kreeg deze laatste eindelijk de officiële toelating om samen met de andere kandidaten naar West-Indië te emigreren.
Met verkenning vertrokken naar de kusten van Guyana in 1623, Jessé de Forest stierf op de oever van Oyapok (vandaag grens tussen Brazilië en Franse Guyana) op 22 oktober 1624. Zijn dochter Rachel en zijne zonen Isaac en Henri zullen tien jaar later Nieuw-België vervoegen.

Nieuw-België

Vanaf 1615, de grondgebieden gelegen tussen Virginia en Nieuw-Engeland zullen onverschillig de naam van Nieuw-België (Novum Belgium, Novo Belgio, Nova Belgica, Novi Belgii) of Nieuw-Nederland dragen.

Het woord België verwijst naar de oude Nederlanden, die toen een gedeelte van Noord van Frankrijk en Lotharingen, België, Luxemburg et het huidige Nederland omvatten. Zijn inwoners heetten de Belgen.

Vele kaarten uit de zestiende eeuw toonden trouwens dit grondgebied onder de naam van België. De naam ging nadien in onbruik raken ten bate van Nederland, en ging pas in 1789 terug verschijnen ter gelegenheid van de eerste Belgische revolutie.

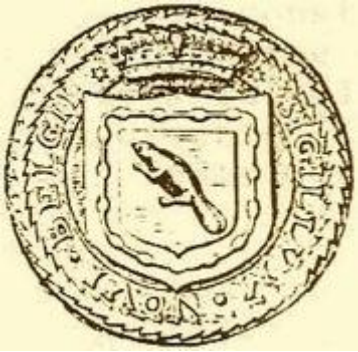

Meerdere zegels uit dit tijdperk herinneren dat de grondgebieden rond de toekomstige New York de naam van Nieuw-België droegen. Een eerst zegel uit 1623 draagt een bever - voor het aankomst van de kolonisten in 1624 was de streek vooral geëxploiteerd

door pelsjagers - omcirkelt met de woorden "Sigillum Novi Belgii". Het zegel van Nieuw-Amsterdam uit 1654 draagt wat hem aangaat de vermelding "Sigillum Amstellodamensis in Novo Belgio".

Pierre Minuit

In 1626, Pierre Minuit, gouverneur van Nieuw-België, werd beroemd door het aankopen van het Manhattan eiland aan de Manhatten Indianen, in ruil voor snuisterrijen en andere kleinigheden, namelijk het equivalent van 60 gulden (24 dollars).

Pierre Minuit was een Waal, geboren te Wesel (Reinland). Zijn ouders, afkomstig uit Doornik (Henegouwen), hadden zich daar in 1581 gevestigd, om de godsdienstkwellingen te ontsnappen. Hij zal zelf diaken van de Waalse Kerk worden.

Bedacht op de verdediging van de kolonisten belangen, hij ging zich ook onderscheiden door zijn respect voor deze van de Indianen. Minuit was van mening dat de evenwichtige integratie van twee culturen - zelfs tegenstrijdig op eerste zicht - te verkiezen was boven het eenvoudige verwerpen van de zogezegde zwakste of minder "beschaafde".

De verdraagzaamheid was trouwens niet het sterke punt van de West-Indische Compagnie. Feodale organisatie, deze legde aan alle kolonisten die naar Nieuw-België wilden emigreren een aantal strenge regels op: naast het uitoefenen van de hervormde godsdienst, de kolonisten waren verplicht exclusief gebruik te maken van het Nederduits - de taal waarvan Vlaams en Nederlands afkomstig zijn -, in alle publieke aktes van de kolonie.

Vele familienamen kregen een Nederlandse "camouflage", zoals Rapalje voor Rapaille of Minnewit voor Minuit. Andere kolonisten werden gewoon genoemd bij de naam van de Hollandse stad dat ze juist verlaten hadden. De Amerikaanse historicus Charles W. Baird, in zijn boek "History of the Huguenot Emigration to America", kwalificeerde dit type van misbruik als "Batavian disguise" (Bataafse vermomming).

De kolonisten mochten ook geen wol of linnen weven, geen laken of andere weefsel fabriceren, op straffe van verbanning of als trouweloos bestraft te worden. Het verborgen doel was hier een monopolie te waarborgen voor de invoeren afkomstig uit Holland.

Het welwillende en beschermende gedrag van Pierre Minuit ten opzichte van de kolonisten, samen met de begeerte van een Bewindhebber van de Hollandse Compagnie die zijn neef als gouverneur wou opleggen, zullen leiden tot zijn terugroeping in 1632.

De sporen van de Walen en Vlamingen in New York zijn veelvuldig en vaak onbekend: de Gowanus baai bijvoorbeeld, ten westen van Brooklyn komt van Owanus, de Latijnse vertaling van Ohain, een dorp in Waals Brabant. De Wallabout baai, ten noorden van Brooklyn is een vervorming van Waal bocht.

De naam Hoboken, een welbekende wijk ten westen van Manhattan, komt uit de agglomeratie van Antwerpen in Vlaanderen. Communipaw, te Jersey City, is de samentrekking van Community of Pauw. Michel De Pauw, uit Gent in Vlaanderen, had ook Staten Island in 1630 aan de Indianen gekocht.

Wat betreft Peter Stuyvesant, aan wie sommige mensen het vaderschap van New York absoluut willen toekennen, die is maar in 1647 aangekomen, d.w.z. drieëntwintig jaar na de

landing van de eerste kolonisten.

Amerikaanse erkenning

Op 20 mei 1924, ter gelegenheid van de driehonderdjarige gedenkdag van New York, werd een herdenkingsmonument opgericht op Battery Park, in het zuidelijke gedeelte van Manhattan, ten hulde voor de Waalse kolonisten.

6 mei 1624 – De gilde van de Kruisbroeders - Renten

Compareerden in persone Olivier van Zantvoorde doude, ende Cahtelyne zijne huusvrowu'e, bekennende ende belydende wel ende deuchdelick vercocht te hebben an Andries Rebaut, in de qualiteyt als prince ende Jan Folcke tresorier vande gulde van de cruusbroeders, lichghelaeden deser stede ten desen present ende accepterende over ende ten proffytte van de zelve gilde eene erfvelicke losrente van vierentwyntich ponden parisis by jaere den pennynck zesthiene voor de sommevan xxxij pond grooten vleamsch bydevercoopers thrlieden contentemente ontfaen innghegeaen zynde den eersten meye lestleden danof teerste jaer vallen ende verschyunen zal den eersten meye xvjc vijfentwytich naestcommende ende zoo voort van jaere te jaere etc. te lossen al teenen peyemente mede oplegghende etc.
Verbyndende daerinne een huus ende erfve met de scheure ende verder edificien daerby staende op de pottestraete deser stede aboutterende van westen dezelve sraete, van zuuden tinghelstraetgen, van oosten jan Moeraert ende van noorden de voorseyde vercoopers
Item twee ghemeten een lyne s roeden landts inden pezelhouck aboutterende van noorden de Pottestraete, van oosten Desneper, vanzuuden Christiaen Moenaert, van westen de kyhnderen van den voornoemde Zantvoorde van eersten bedde, dezelve partij voor desen bealst met xv pond parisis sjaers ten proffyte van Jacob Deberch,
Noch d'helft van een huus ende erfve staende ende ligghende in de Leverstraete deser stede daer de voornoemde Danniel nu woondt ghemeene met zijne kynderen, aboutterende van noorden Pieter Roelens, van zuuden ende westen thof van st. Joorisgilde, van oosten op de leverstraete, met zulcke inninghe costume cfr. deser stede
Actum present Fobert, Babelaere, Goosteene, Jacobsoone,, Cauwert, schepenen
Den vi meye 1624

1ste juli 1624 – Verkoop huis op de Overdam met hommelhof -

Jan Hunebuck als machtich by procuratie verkoopt huis op de Overdam gelegen van vooren de straete -
hommelhoveken 53 pitten
van westen Andries Devos
van oosten Chriztiean Bailliu

1 juli 1624 – Gheleyn vande Walle koopt deel van een huis op de Nieuwe markt -

Gheleyn vande Walle heeft gecocht
jegens **Jan vande Walle**
het vierde deel van de helft van eeen huus ende

erfve gelegen ende gestaen up de nieuwe markt dezer stede commende van vooren op de voornoemde markt van noorden Charles de Ram - van zuuden de erve van Joos Seys doude ende van westen thoff vande gilde van St. Sebastiaen

1 juli 1624 – Huis op de nieuwe markt - Halmen

Ten halmdaghe de 1 july 1624
Ghelein vande Walle heeft gecocht jeghens Jacop vande walle, het vierde deel van de helft van een huus ende erfve gheleghen ende ghestaen op de nieuwe mart dese stede van Poperinghe commende van voor op de voornomde mart, van noorden Charles Darlan,
Van zuuden de erfve van Joos Sey doude ende van westen erfve ende thoff van de gilde van Sint Sebastiaen, ende dat voor de somme van vj schele te godtspenninck
Iij pond parsiis lijfcoop
voor een hoet iiij pond
ende ter princiapele coop de somme van drieentwyntich ponden grooten vlams boven zijn advenante in een rente van xij pond tjaers ten proffytte van de disch van st. Betins van Poperinghe zonder breeder last
voorts zuuver goet – bekennende tselve alzoo te garanderen van de welcke somme de voornomede Jacop vercoopere hem kent voldaen ende betaelt
hiermede passerende acqut absolutte
ghehalmpt over erfve dach ende date als vooren

1 juli 1624 – De weddinge in de Yperstraat - SAP 435 - folio 80 verso

Pieter Rouvroy heeft in pachte ghenomen jeghens burchmeesters ende schepenen deser stede de weddynghe ofte waeter ligghende op de zyde van dYperstraete
omme dezelve met visch te belegghen tzyner proffyte
voor eenen tydt ende termyn van neghen jaren innegaende den eersten deser maendt voor de somme van iij pond xvj schele parisis sjaers
actum inde camere den jste july 1624

10 juli 1624 – Oliemolen - Cartulaire St. Bertin

De abdij van Sint-Bertin laat **Jacques Boone**, een oliemolen oprichten tussen de Provenstraat ende Watoustraat, te Poperinge – mits een jaarlijkse rente van 60 schele parisis

In de registers van de Raad van Sint Bertins – te vinden in het departementaal archief van Arras – serie H – staat de volgende notitie:

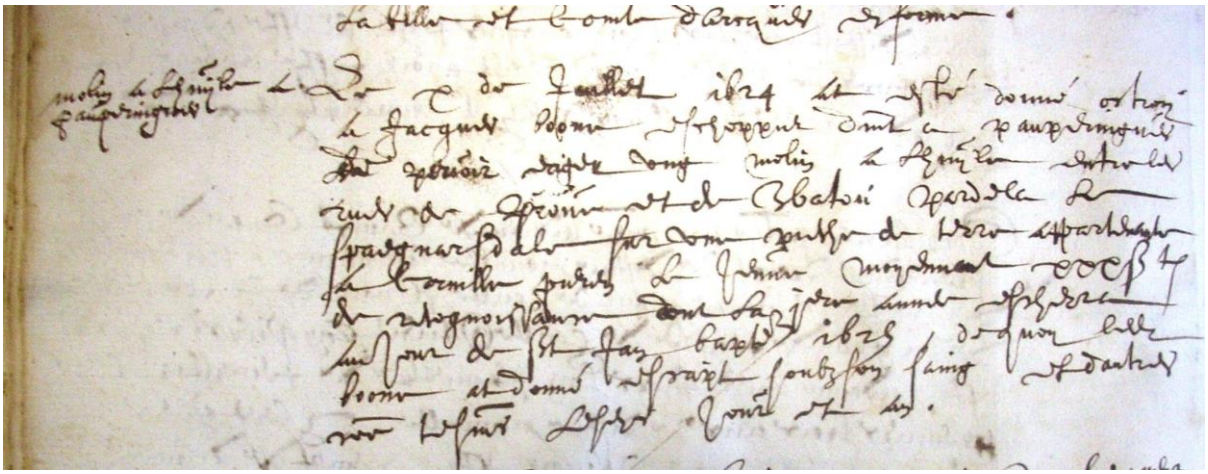

Molin à l'huyle – Pauperingues
Le x de juillet 1624 at esté donné octroy
a Jacques Boone eschoppuer dudict Pauperingues
de po*u*voir eriger ung molin a lhuyle entre
le rue de Provin et de Watou – par de la le
Spae**gnars**dale sur une parthie de terre appartenente
a Cornille Pieren le jenier - moyennant xxx schele parisis
de recognoissance dont la premi**ere** annee esperé
au jour de St. Jan bapti**ste** 1625 – de quoy ledict
Boone at donné extra**pt** – soubz son saing et d'autres
comme tesm*oin*s lesdicts – jour et an
Met dank aan Henri Vandenberghe voor het nalezen van de transcriptie.

Hier staat er dus: Oliemolen – Poperinghe
De 10de juli 1624 is er octoori gegeven aan Jacques Boone, winkelllier van Poperinghe, om een oliemolen op te kunnen richten tussen de Provenstraat en de Watoustraat – leidende naar Spaegnarsdale – op een stuk grond dat behoort aan Corneel Pieren, de jonge – en dit om 30 schele parisis als jaarlijkse 'recognaissance' – of uit dankbaarheid – waarvan het eerste jaar zal eindigen op Sint Jan de doper 1625 – waarvan de gezegde Boone een uittreksel heeft gekregen – ondertekend door hem en andere getuigen – dag en jaar.

15 juli 1624 – Huis in de Sint Jans Kruise van de Magdalenakapel - Halmen

Comparerende voor bailliu burchmeesters ende schepenen dezer steede
den xv july 1624
Franchois Pyls ende Jan van de Zande, cappellemeesters van de Madeleene cappelle

de welcke hebben hemlieden ontvut ende onterft by consente van de heere den prelaet van st. Bertins
by apostille op requeste in date vanden xide july 1624
getekent Philippe abe de St. Bertin
alhier gesien in handen van Clays baelden
van een huuse ende erfve saende te St. jans cruce de voornomde capelle toebehoorende daer Barbele Cuypers ende Janne Lievens jegenwoordelick woonen
alsoo tselve van ouden tijden gebruuct es geweest
waer vooren hij Claeys dese voornoemde meesters heeft gegeven in rechte wederlaeghe een half gemet vier roeden hofstede in rengelst onder de *nart vuestcantie* … ?
Met het derde van de huuse ende het derde van alle de groene catheelen daer op staende al volghende de laege daer aff gedaen tot rengelst
de vij-ste sporkele 1624
present als vooren

15 juli 1624 – Verkoop door de kapelmeesters van de Magdalena van een huis in de Sint-Janskruisstraat – Halmen

Comparerende in scepen ccamer voor bailliu burghmeesters ende schepenen dezer stede den xvde july 1624
Franchoys Pieren & Jan van Zande, cappellemeesters vande Madeleene capelle –
de welcke hebben hemlieden ontuut ende onterft
by consente van mijn heeren de prelaet van Ste Bertins
by apostille op requeste in date vanden xjde july 1624 getekent Philippe abbe de st bertin
alhier gesien in handen **van Clays Baelden**
van een huuseken ende erfve
staende inde St. Jans cruce de voornoemde capelle toebehoorende daer **Barbele Cuypers** en janne lievens jegenwoordigh
woonen alzoo tselve van ouden tyden gebruuct es gheweest -
waer vooren hy Claes de voornoemde meesters heeftt ghegeven
in rechte wederlaege een half gemet vier roeeden hofsteede te Reninghelst
onder de noort vierschaere met het derde van de huuse ende het derde vande huuse ende het derde van alle de groene catheelen daer up staende -
al volgende de laege daer aff gedaen tot Reninghellst den vij de sprockele 1624
ende aldaer geregistreert
actum den xv jul 1624 present als vooren.

15 july 1624 – Verkoop door de familie van Simpol van de Beyrendranck – Halmen

De familie van Simpol voornamelijk uit Cassel verkoopt - vut crachte vande voornoemde procuratie - aan dheer Guillaume Rouvroy zeven lynen elstlant
liggende in Poperinghe -
genaemt **den Beyerendranck** in pachte gehouden by **Gillis de Roode** met last ende pacht als vooren de lopende jaerschaere tcopers
proffitte ende is gegeven omme te godspenninck v schele - viij pond parisis te lyfcoop - viij pond te hoffcleede -
viij pond parisis voor den hoochst instelder te mincken vanden principaelen coop ende avn principaelen coop enentwintich ponden
grooten vlaems tgemet te betaelen - gereet gelt met de halm
zuuver ende onbelast gelegen inde Haeghebaerthouck van Poperinghe

12 augustus 1624 – Verkoop van erf op de Nieuwe Markt ter 'oorbore' van de stede – Halmen

folio 228 - xij ougst 1624
Burchmeesters ende scepenen der stede van Poperinghe hebben ghecocht ten proffitte ende orbore vanden vernoemde stede jegens
Gheleyn Vandewalle ende jegens Petronelle sijne huusvrauwe
Item jegens **Franchoys Vermoote ende Pieter de Rycke** ende jegens hemlieden huusvrauwen een huus ende erfve gestaen ende gelegen op **de nieuwe mart** daer hemlieden vaeder ende moeder overleden en is,
commende met den voorhofde op de nieuwe mart
van zuuden erfve van Joos Sey doude ende Clays Beeke met een vrie waterloop vuer derfve van de voornomde Sey
ende thuus van wilent Jacop Bastins staende op derfve van de voornoemde Sey - van westen thoff van St. Sebastiaens gilde van - van
noorden Chaerle de Ram hiermde gaen drie coutsen - een portael een achterkeuken - tzelve huus ende erfve belast in xij
pond parisis tsjaers ten porffitte van de disch van St. bertins - den penninck xvj voorts zuuver goet - gereseerveert theeren
grontrente ende is gegeven omme te godspenninck iij pond voor de disch van St. bertins - van ghelycke dire pont voor den voornoemde kerke -
te lyfcoop
xxxvj pond parisis - voor een hoet voor de vercoopers drie dobbel ducaeten
item noch verschooten by de coopers xlix pond x schele
ende van principalen somme ...

19 augustus 1624 – Verkoop van huis op de Iperdam Coutere – Halmen

folio 229
19 ougst 1624

Jacques Steven
heeft gecocht jegens **Clays Baelden filius Jans en tegen Martincken** zijne huusvrauwe het gerechte vierde deel
in een huus ende erfve staende ende gelegen op den Iperdam Coutere gemeene met zijn broeders - mortelvast, nagelvast en cavelvast -
gereserveert tgoone hem annegedeelt es volgende de staetbouck - belast in zijn dvenant met den geheele huuse in de couterrente -

de achtertrstellen te zuuveren by den vercoooper tot den baege van de halm - voorts zuuver ende onbelast goet -
makende tselve huus **den houck van de couter en de straete gaende naer St. Jans Kerke** -
van oosten het huus ende erfve van Robert Dufloucq - de lopende huere van dach van de halm es ten proffitte van de copers en is gegeven omme
v schele godtspeninck - x parisis te lyfcoop - vj pond parisis voor een hoftcleet - en van principapelen coop de somme van neghenthien pond grooten vlaems
te betalen met vier ponden grooten vlaems gereet met den halm ende an zyn broeder jan binnen twee maenden naer den halm xlvij pond parisis
en tresterende om de volle betalige te paesschen erstcommende 1625
Gehalmpt vorts over erfve - dach date als vooren.

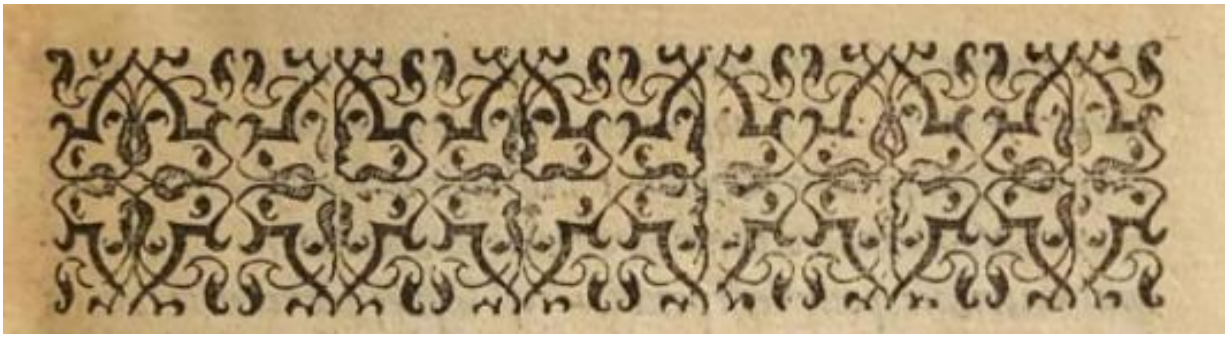

19 augustus 1624 – Deel van ’t Gouden Hoofd verkocht – Halmen

Ten halmdaghe den 19de oust 1624

Jacques Dasne heeft gecocht jegens Jacques Wits, de zelven deelen van achten in een huus ende erfve genaempt tGouden hooft met gleycke deelen in een huus ende erfve daer neffens mortelvast, nagelvast ende cavelvast alzoo tzelve gestaen ende gelehgen es op de Yperstraete waer af het vijj deel ompetert het dochterken van Joos langhe te
aboutterende de huusen van zuuden op de yperstraete
van westen tcuckenmaertstraetjen,
van noorden ende oosten thuus ende erfve betimmert by Jaspart Cayseele belast de selve huusen in een huere an Guus Melis noch vijf jaeren naer advenant erstcommende tot xj pond ses schellngen vij grooten vlaems tjaers
Ten proffytte van gh. De backere waer aff de coopers zijn advenant int tcapirael mincken mach op tvierde payement
Vorts zuuvfer ende onbelast goet
Gereserveert theerlick lantscult – t zuuveren tot op de dach van de halm by de vercoopere
Godtspenninck xxxiij schele parsiis
50 pond parisis voor een hoet
Te lijfcoop vijf ponden grooten die den cooper minckt op tleste payement ende van principaelen coop de some van twee hondert ponden grooten vlaems te betaelen l ponden bgrooten met de halm end voorts hondert l ponden grooten by afgaende payementen te weten met vierentwyntich ponden grooten vlaems tjaers waer af het 1ste vallen zal naer date van de halm in een jaer end soo vorts van jaere te jaere tot de volle betalinghe te mincken de beschreven
Als voor gehalmpt over erfve dach date als vooren

30 september 1624 – Subalterne wetten – SAP 435

Jan de Meestere filius Matheus heeft jeghens burghmeestes ende schepenen deser stede nieuwen pacht ende heure ghenomen vanden overdragh vande coppernolle
met den huyse, landen, houvers ende elstgens daermede gaende - zoo zy de zelve jeghenwoordleick ghebruucken ende possesseert ende dat met alle
baeten proffyteren lansten conditien ende bespreken breeder ghespecifieert byden pacht eertyden danof ghegheven an wylen Hendrick Blieck up de xxx october 1615
metgaders den naerge-hevolghde pacht danof by den voorsiede meester ghenomen den xxij juny 1620 ende voorts met conditie dat den zelve Meester int voornoemde huus
zal moghen heerberghe houden ende aldaer vut venten den zelven pacht ghedeurende
waerboven hy schuldich werdt jaerleikcs te betaelen ten proffyte vande stede
e somme van twee hondert ponden parisis boven xxiiij pond ter tafele - daerinne begrpeen de stede assysen op de bieren die hy alddaer venten zal -
dies hy pacht zal ten eynde van elcken jaer van thouden vande zelve heerberghe scheeden
dyncket hem goedt in welcke ghevalle zal hem van zynen voorseide
pacht voor de resterende jaeren ghemynckt zyn zes pnden grooten by jaere -
blyfvende niet min ghelast inde voroder jaerelickse prestatie int regard van de huusynghe - obverdragh ende landen voroschreven ende dat voor eenen tydt van zes
toecommende jaeren dnaof teerste innegaen zal te baefmisse xvjc vierenttwyntich ende zoo voort continuerende totter eynde van dezelve zs jaeren
ghedaen ter camere den laetsten september xvjc vierentwintich

Jan Demeester heeft desen pacht verlanght zes meer jaeren innecommende ter exireren vna zyn oude heure ofte conditien hierby vermelt
actum ende voor jaerlicsche heure neghenthien ponden parisis by aere
actum inde camere den 26ste 7bre 1629

folio 231
laetsten september 1624

Boudewyn Bueten heeft gecocht ter hauste jegens Lioen de Coninck ende Marie zijn huusvrauwe een huus ende erfve daer onder ende achter
ligghende - mortelvast, nagelvase ende cavelvast met een coetse staende in de achtercamer - - zijnde twee woonhuusen den vernomde Lioen toeehooende by

coope jegens Jan van Houcke commende met den voorhofde op de Potterstraete - tnorende tp&apelangemerschstraetjen - zuut ende west Clays
Babelaere - causa uworis - hebbende tselve huus een vrie lydinghe over tlant vande voornomde Babelaere tot inde beke neffens de speye
beast ht voornomde huus in een rente van twalf ponden sjaers -
den penninck xvj - ten porffitte van Lioen de Conink by cop jegens de weduwe van Jan Berteloot ende is gegeven omme xxiij schele te godspenninck
te lyfcoope vj pond - erfven ende onterfven roupere ende crivere ten laste vande copere
enve van principale somme lxxviij pond grooten vlaems - boven de voorschreven rente ende verloopen te betaelen gereet gelt
hant daer anne te slaenen te baefmesse erstcommende gereserveert tcleene huu dat noch in pachte es van half maerte rstcommende in drie jaeren tot xxxij
pond parisis tsjaers voorts zuuver en onbelast goet - gereserveert sheren lantscult
gehalmpt over erfve - dach date als vooren

3 oktober 1624 – De grauwe zusters Penitenten - Renten

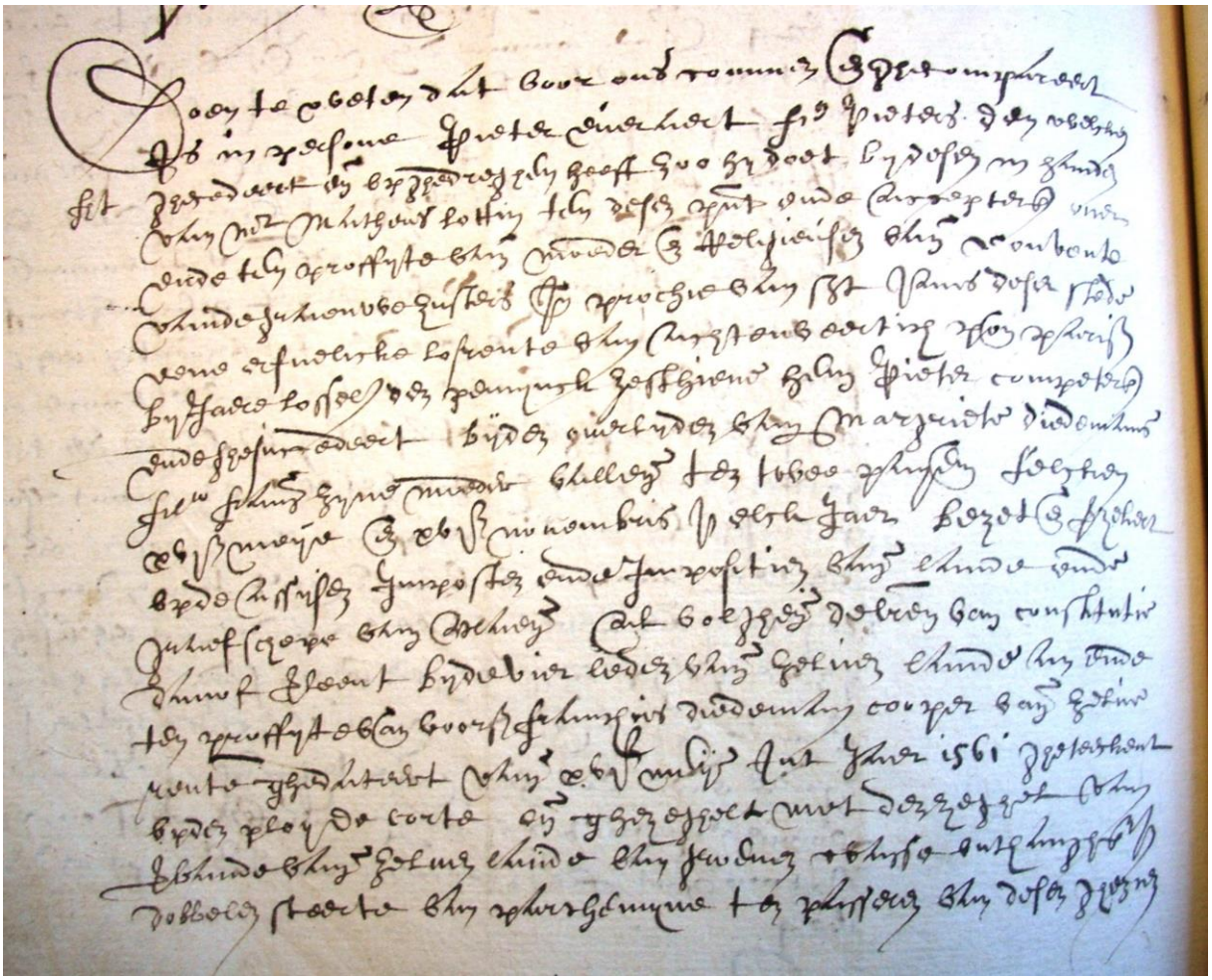

Doen te weten dat voor ons commen ende ghecompareert is in persone
Pieter Everaert filius Pieters,
den welken ghecedeert ende opghedraeghen heeft
Soo hij doet by desen
In handen van meester **Mathieu Lottin**

ten desen present ende accepterende over ende ten proffyte van de moeder der religieusen van de convente van de grauwe zusters in de prochie van St. Jans deser stede
eene erfvelicke losrente van achtenveertich ponden parisis by jaere
losselick den pennynck zesthiene,
hem Pieter competerende ende ghesucedeert
by den overlyden van **Margriete Diedeman filia Frans,** zyne moeder,
vallende ten twee payementen gelyken xvide meye ende xvi de novembris in elck jaer,
bezet ende verzekert by de assysen imposten ende inpositien vande lande
ende in hofschepe van 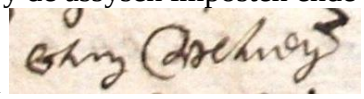 Draney
dit volghende de brieven van constitutie danof verleent by de vier leden van de lande an ende ten proffyte van de voorseyde Franchois Diedeman, cooper ban de zelve rente ghedateert van **de xvi meye int jaer 1561**
gheteekent byden ploy Decorte ende ghezeghelt met den zeghel van verbande van de zelven
lande van 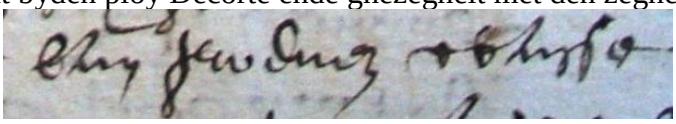
Vuthanghende in dobbelen steert van parschemyne ten passeren van deser ghezyen ende ghelesen
Mathieu, de voorseyde moeder van de zelve rente
vrye actryce met de verloopen van xiij jaeren
ten leste ghevallen den xvide novembris 1623
dit volghens den accoorde tusschen de voorseyde moedere ende den tranportant
ter acceptatie ende admissie van **zyne dochtere Jacquemyne**,
voor religieuse int voorseyde convent ghemacht omme desen
actum present Jacques Wyts ende Guillaume Rouvroy, burghmeester
den derden octobris 1624

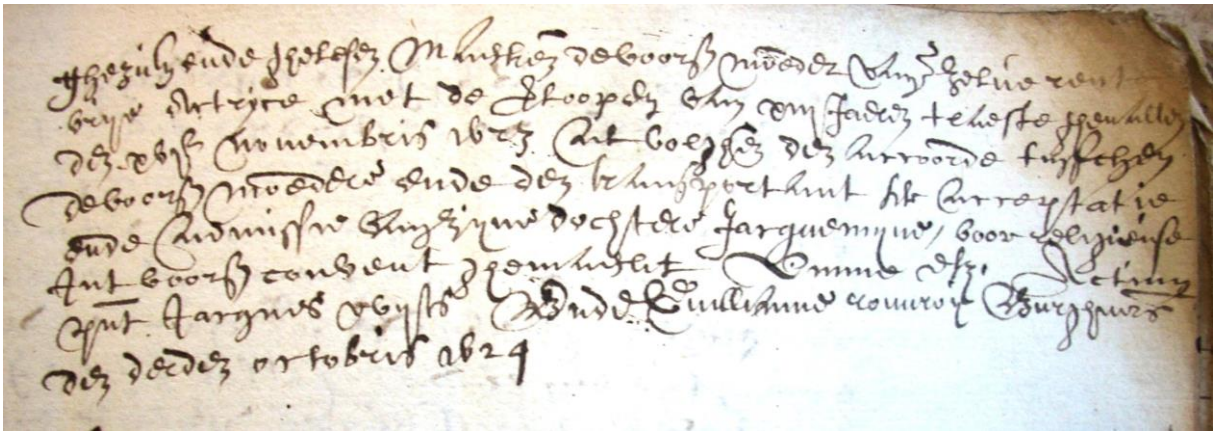

17 oktober 1624 - Pieter Deworm neemt een lening op van de Penitenten – Renten

Compareerde in persone **Pieter Deworm ende Janneken** zyne huusvrouwe, verkennende ende belydende wel ende deuchdelick vercocht thebben aen
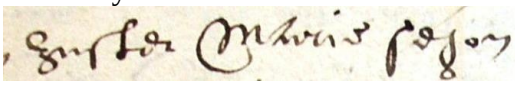 zuster Marie Sejon, moeder van de grauwe zusters van de ordre van Ste. François neffens t'kerckhof van St. Jans deser stede
ten desen present ende accepterende
over ende ten proffyte van de zelver convvente

eene erfvelicke losrente van vierentwyntich ponden parisis, by jaere,
den penninck xvi
voor de somme van tweeendertich ponden grooten vlaemsch
by de vercoopers thaerlieden contentemente ontfaen,
passerende de voorseyde moeder midts desen danof quitansie absolute inninghe
up heden date deser,
danof t'eerste jaer vallen ende verschynen zal den xvijste octrober 1625 naestcommende
ende zoo voort van jaere te jaere etc.
Te lossen dit teenen payemente midts bylegghende etc.
verbyndende daerinne een ghemet xxxij roeden hommelhof ligghende upden coutter
commende van westen up t'meulenstraetjen,
van noorden Christiaen Bollaert,
van oosten Clays Devos
ende van zuuden den heere,
zuuver ende onbelast dan met coutterrente
Item twee lynen upden zelven coutter achter de St. jans kercke, van zuuden Andries
Vandegoosteene,
van oosten ende noorden den brugghewech,
belast als vooren met innynghe naer costume
Actum present Goosteene, Floor ende Baert, Babelaere ende Schevele, schepenen
Den xvijste octobris 1624

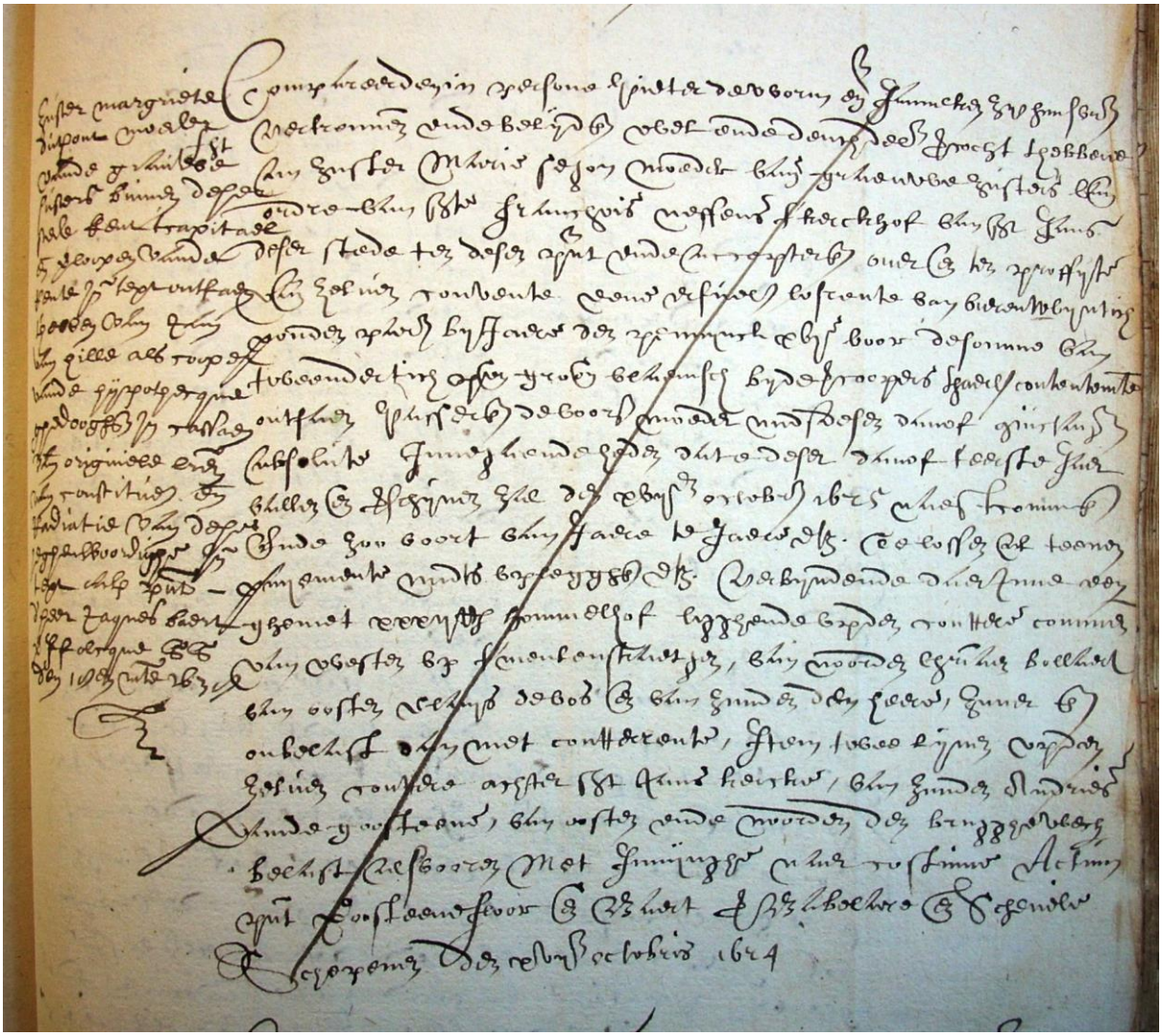

20 oktober 1624 - De vernieuwing van het magistraat - SAP 435 - folio 81

De wet deser stede van Poperynghe vernieut by sire Pilip Gillocq - abt van sinte Bertins, heere deser stede
up den xxste octobris 1624
Burghmeester vande commune - Guillaume Rouvroy
Burgmeester vande wet - Cornelis Pierens

schepenen:
Meestre ja nvan der Goosse - Loys van de Goosteene - Jacques Floor doude - Christiaen Mannen - jan Folcke - Robert Duflocq - Clays Belie - Jacques Schevele -
Jacques Proventier - Jacques Caueua

Tresorier - Guillaume Pierens

raden deser stede ghecooren ende ghedenomeert by burghmeesters ende schepenen der zelver upden xxj octobris 1624

Guillaume Pierens tresorier

Pieter vande Peereboome - Guillaume Floor - Jacques Wyts - Jan Fobert - Nicolais vander Doene - Jan Makeblyde - Bucikaus Babelaere - Jacques Baert -
Ghilein Diedeman - Jan Jacobssone doude - Clays Devos

Notble ghecooren den zelven daghe
Guillaume Rouvroy - burghmeester vande commune - Andries Rebault - Jan Bollaert - Frans Keerne - Jan Denys - Maillaert van de Goosteene - Frans Folkce- Boudyn Beuten -
Jan Wyts - Gillis Deroode doude - Kaerle van Renynghe - Frans Piersn - jan Roubroy - Pieter Diedeman - Clays Maerten - Ghilein Vermaerle -
Jacques van Renynghe - Augustyn vandamme - Jacques Folcke - Jacob Deberch filius Gillis - Jacob Verslyppe - jan Baert - Christiaen Beuten

quartier vanden berechte
1° Cornelis Pierens burghmeester vande wet - Chrstiaen Mannen - Jacques proventier
2° Guilaume Rouvroy burghmeester vande commune - Jacques Floor - Jacques Cauca
3° Meester jan vander G-Fooosse - jan Folcke - Jacques Schevele
4° Loys vande Goosteene - Robert Duflocq - Nicolais Beke

Refectiemeesters ghecooren ende ghedenomeert by burchmeesters, schepenen ende raden deser stede upden xxij octobris 1624
meester Jan vander Foosse, schepenen
Jacques Baert - raedt

Guillaume Floor en Jacques Baert, refectiemeesters van voorleden jaere zyn ghetauweert boven haerlieden pensione ordinaire elck xlviij pond parisis maeckende met pensione orcinaire xj
pont xx pond parisis

Christiaen Mannen ende Frans Diedeman , refectiemeesters vanden voorghaenden jare zyn ghetauxeert by wetten ende rade nover haerlieden gaige ordinaire xxiij pond parisi

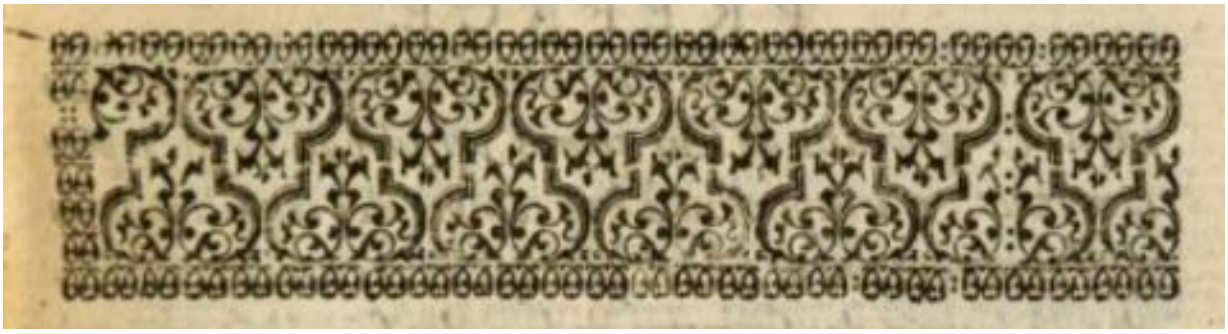

21 oktober 1624 – De zusters Penitenten en de oliemolen van Jacques Boone – Renten

Compareerde in persone **Jacques Boone**, schuppenier,
woonende binnen deser stede,
verkennende ende belydende wel ende deuchdelick vercocht thebben ande voornoemde moeder van de zusterhuuse
over ende ten proffyte vande zelven convente
eene erfvelicke losrente van vijfven tzentich ponden parisis by jaere den penninck zeshiene,
voor de somme van twaelf hondert ponden parisis

by de voornoemde Boone
vande voornoemde moeder ontfaen in ghereede ende ghe-evalueerde penninghen
passeerende haer mids desen danof quitancie absolute
wanof t'eerste jaer vallen ende verschynen zal den vi-de october 1625 naestcommende
ende zoo voort t'van jaere te jaere,
eeuwelick ende erfvelick,
ghedeurende emers totter lossynge etc; te lossen teenen payemente etc.
dies den voornoemde Boone schuldich ende ghehouden werdt t'hende drie jaeren de zelve
somme wel ende souffisantelick te bezetten ende 't hypothequeren
op grondt van erfve
wesende goedt ende dobbel bezet
ten contentemente van de voorseyde moedere
ofte andere wesende in haere plaetse bedienende,
medgaeders danof te verleenen oncost vande behoorelick rentebrief
ofte by faulte van dien tvoorseyde capitael by te legghen met t'verloop van diere
naer rate van tyde,
totten daghe vande zelve bylech
in ghepermitteerden ghelde als vooren
voor welcke voornoemde rente ende jaerelyksche betaelinghe
der zelve metsgaders de bezettynghe ofte oplech van capitaele penninghen
ende alle 't ghonne danof meer dependeert hemlieden borghe ende principael ghestelt ende
gheconstitueert hebben,
zoo zij doen by desen,
Jan Wyts ende Jan Deberch filius Eloy van elck voor andere ende een voor al
in solidum ende zonder divisie ofte execussie
omme by ghebreke van t'volcommen van tghonne voorseyd is
ende elck poincte van dien zonderlinghe
dat tzelve by hemlieden te verhaelen ende recouvreren -
belovende de voorseyde Boone, eersten comparant hemlieden danof t'indemneren ende
garranderen costeloos ende schaedeloos,
zoo jeghens de voorseyde moedere als anders, zoot behooren zal,
verbyndende de zelven Boone thaerlieden verzekerthede **eenen oliemeulen** ende thuus
daerneffens staende up tlandt van Cornelis Pierens de jonghe ***cas ligghende*** by
Spanjaertsdaele ten houcke van de Watoustraete

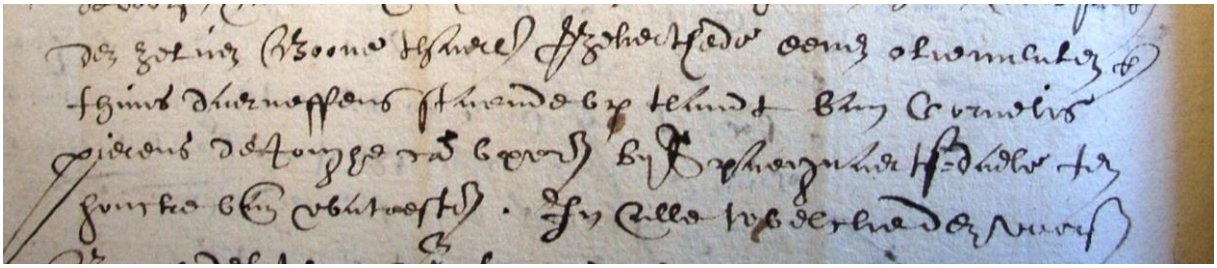

In alle twelcke den voorseyde Boone, debiteur prresent ende
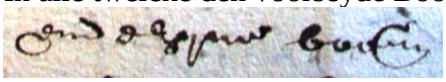 Voornoemde Boorghe met haerlieden consente by ons
burghmeesters ende schepenen

Voornoemd ghecondemneert zijn ende dese thaerlieden laste ghewezen executoire, zoo wy dezelve condemneren ende wijsen executoire by desen.
Actum present Cornelis Pierens, Burghcemeester, Jan Folcque, Robert Deflocq ende Jacques Schevele, Clays Beke , schepenen
Den xxi octobre 1624

30 octobre 1624 – Lyssenthoek -

Andries Lebbe heift ghecocht jegens **Christiaen Clinckemaille** ende jegens Cristyne syne huusvrouwe een half vierendeel gerslant met de catheelen
daer up staende liggende inden **Lissenthouck** geneene in een partie van onderhalff gemet streckende de geheele partie zuut ende noort -
tnortende Clays Devos, tzuutende de kinderen Jan Lebbe en Jan de Roo doude –
doostzyde de vernomde knderen de westzyde de vernomde Roo
ende es gegeven ome te godspenninck ij schele te lyfcoop
iij pond parisis
ende van principaelen coop ses spint coorne by de vercooper ontfaen - vorts zuuver goet - gehalmpt over erfve dach date als vooren.

1 november 1624 - SAP 435 - Subalterne wetten
Verpachtynghe van diversche stederechten voor den tytdt van eenen jaere inneghaende den jste novembris ende te expireren ten
ghelicke termyne 1625 ghedaen upden xxxste ocgtobris 1624

Den pacht vande calcyde jeghens naer divesche verhooghynghe ghebleven op Jacob de Naghelaere - jc x pond aprisis
den pacht van ghebranden wyn ende lyserbit op Jan Blauvoetde jonghe voor jc ij pond parsiis
den pacht van azyn op Augustyn Jacobssone - xlij pond parisis
den pacht van 't seyseren - meyken ene claretee - niet ingevuld

SAP 435 – Verpachting van de stederechten – SDAP 435 - folio 83

Verpachtinghe ghedaen by burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe van de assysen ordinaire ende extraordonaire dezelve stede by octroye
competerende upde wynen ende bieren - groote ende cleene inneghedaen ende ghevent inde herberghen, tappers ende tappeghen huusen zoo binnen als buuten tport -
vutghenomen inde herberghe van Reepken metghaders de gonne ghesleten inde bruuloften ende zekerfeesten tzy datmen aldaer ghifte ontfanckt ofte niet -
oock mede by de princelicke ghilden, camers van rethoricke ende alle dollegien subatlterne als van loye, warrandisse vande biere ende broode -
brandtmeesters ende alle ander collegien ghereserveert alleenelick tcollegie vande wet - ende dat voor den tydt van zes maennden innegaende den j novembris 1624 - ende expirerende den laetsten april
xvj vyfentwyntich al nastcommende opde ordonnancie ende conditien vande voorgaende jaere
Dies al Ghelein vander Clytte ghestaen met te betaelen iij pond parisis van elcke tonne groot bier die hy venten zal.

Den hoochsten instelder van elcken pacht by besloten billiette zal proffyteren den xxste pennynck van zynen instel - behoudelick dat den zelven
insteldel excedeert de ij derde van de voorgaende pacht

ende de verhooghers zullen proffiteren den vj ste epnnynck van haerlieden verhoogheynghe doende elcker penninck iiij pond parisis

Den pacht vande wynen is hoochst inghestelyt by Jacques Baert up iiijc iiijxx pond parisis niet verhoocht ende up hem ghebleven
danof ghemynckt den stelpenni-ynck bedraeghende xxiiij pond pariis blyft zuver iiijc lvj pond parisis
Den pacht vande bieren is hoochtst inghestelt by Jacques Verschote by iijm ijc xv pond xj schele parisis
ende byhem ghebleven.

op 4 november 1624

op 4 november 1624 koopt Jan Baelden jegens Gillis Baelden en Anneken zijne huusvrauwe het gerechte vierde in een huus gelegen op Yperdam
coutere dezer stede daer Jan balden henlieder vadere overleden es - gemene me den coopere jacques steven ende de weeze van Mahieu Baelden -
commende met de voorhofte op de beestemart ende voorts tegens thuus van Robert Dufloucq

Folio 233

18 november 1624 – Helhoek

Den zelven Willem Scerrier heftt gecocht jegens Augustin van Damme de jonghe en jegens Marie zyne huusvrauwe de helft van onder halff
gemet hofstede ende zaylant inde Helhouck abouterende van noorden den Casselwech van zuuden Athone Coevel ende de cappelle van de Abeele met de groene cathelen daer op staende ende is gegeven omme ....

18 november 1624 - Beestenmarkt

Pieter de Worm heeft gecocht jegens Willem Scerrier en jegens Jacquelyne zyn wyff een erfve met een huseken daer op staende liggende
neffens de croone commende op de beestenmert groot xxj roden lants ofte daer ontrent immers de plecke alzoo de selve geleghen ende dit te godspenninck
ij schele - te lijfcoop ij stoopen wijn - een dobbel ducaet voor tvercoopers huusvrauwe een hoftcleet al zonder payemnt ende van principaelen coop
tween dertich ponden grooten vlaems die de cooper vermach rentegewij te beaelen te weten twee ponden grooten by jaere
mits daerinne te verbynden tzelve huus ende erfve metgaeders de brauwerie ende braualam ende de erfve liggende onder de selve brauwerie lopende
tot in de vulle beek hem coopere toebehorende welcke rente van twee ponden grooten by staende cours ende ganck zal hebben te baemesse 1624
ende alsoo corserende tot de lossinge vn diene welcke lossinghe de cooper vermach te doene by acht ponden grooten seffens ende tverloop naer raete van
tyde telcker reyse alst hem believen zal welck huus ende erfve anders niet belast en es dan in theerlicke dcouterrente by den

vercooper te zuuveren tot e bamesse vernompt - vorts zuuver erfve dies meot den cooper tzyne laste nemen de voornomde couterrente zonder iet darvooren
te mincken
aldus gehalmpt over erve - dach date als vooren

4 december 1924 – De wacht in de problemen – SAP 121A - nummer 11 - Baljuw jeghens Gillis de Roode

Intendit omme den bailliu causa officy heescher jeghens Gillis de Roode de jonghe verweerder
voor mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe
j
Inden eersten omme by den voornoemde heescher te doen zijne preuve daertoe hy by uwe eet gheadmitteert is employeert den voornoemde heescher
d'acte vande voorseide admissie cotte A.
ij
Beliefve voorts uwe edele te hooren ende up eedt t'examineren de persoonen alhier ter marge - Clays Heyerman - Jacques Folcke - Jan Baroet - Joos Keersebilck - Jan de Moor - Christaien Dervaert - of den voornoemde verweerder upden **iiij de december 1624** laetstleden de wacht hebbende, niet een es ghecommen ten thien heuren ofte daerontrent inden ancht inde cortegarde gheheel by drancke wesende
ende of hy aldaer niet en heeft ghehect ende ghespot met alle de gonne vande voroseide wacht wesende.
iij
Ende naerdien Clayes Heyerman als corporael eenighe sende daermede gaende vutte voorseide cortegarde jeghens den danck van Jan Barvoet,
representerende alsdan de plaetse vande hooftman, niet en heeft gheroupen up Joos Keersebilc stande aldaer sintinelle voor de voorseide
cortegarde, staet of ick schiete u twee loot deur de dermen - opheffende tzelve zijn roer ende daermede dreighende te schieten.
iiij
Waerof den verweerder byden voorseide Barvoet gherespt wesende, ende bevolen te commen inde voorseide cortegarde ende te desen neit obedienrende -
of den verweerder jeghens den voorseide Barvoet niet en seyde zeer vilaienlick, cust myn eersgat, ick hebbe den bru van u ende derghelycke.
v
Item of den verweerder alsdan niet en is voortghegaen tot ande groote steenbrugghe neffens de oude marct der voroseide stede ende aldaer gherouppen
op Jan de Moor, staende aldaer sintinelle - qui va la, daeruppe den zlve Jan de Moor seyde - qui va la selve ende of daeruppe
den verweerder niet en andwoorddede, custm yn eersgat, met andere derghelycke vialien ende dissolute woorden.
vj
Daermede den verweerder voortgaende deur de voroseide sintinelle tot neffens de caye ande schipvaert der voorseide stede ende ziende
eenen schippere zittende op zyn schip of den zelven verweerder niet en heeft gheruoppen upden zelve schipper - qui va la?
twoort of ick schie u deur uwe dermen - zulcx dat den zelve schippere ghedwonghen was in zyn schip te gaene.
vij

Item of den verweerder darnaer van aldaer niet en is gheg&en tot upde oude marct voorseit, rouppende aldaer ten vele ende diversche stodnen zeer luude, qui va la, stat ende derghelycke - hoe wel nochtans niemandt upde zelve marct en was, staende ofte passerende.
viij
Of den verweerder naer alle de voorseide insolentien niet en is ghekeert inde voroseide cortegarde, vraeghende anden voroseide Barvoet
consent omme een weinich nar zyn huus te gaen, met belofte van terstont weder te keeren, daerinne eindelynghe de zelve Barvoet deur
tussschenspreken van eenighe vande wacht consenteerde.
ix
Ende den verweerder alsdan gaende naer zyn huus ende commende byde voorseide groote steenbrugghe, Christiaen Decuaet staende aldaer sintinelle,
rouppende upden verweerder 'qui va la' of den verweerder voor andwoorde niet en seyde - riechet
met noch andeere dissolute ghelycke woorden zulcx dat den zelve sitninelle distyncte steken naer den
verweerder stekende, den zelve verweerder ghedwonghen wiert zijne naeme te kennen te gheven.
x
Item of den verweerder daermede gheapsseert ende gehcommen zynde anderwaerf upde voroseide oude maerct, niet en heeft gherouppen met hohgen ende luuden voise qui va la, staet en derghelycke,
sonder nochtans daertoe oorsaecke t'hebbene.
xj
Item ofden verweerder binnen een halfve heure ofte darontrent daernaer ghekeert zynde inde voroseide cortegarde ontrent
den elf heuren inde nacht, niet en heeft ghenomen al het houdt - twelcke de zlve wacht ghegheven was omme hanghende den gheheelen nacht te branden,
ende tzelveteender reyse an tvier gheleyt hoewel nochtans alsdan aldar goet en groot vier was.
xij
Welck hout ofte patie van dien by eenighe vande voroseide wacht en twee stonden afgheleyt zynde, naerdien den verweerder tzelve angheleyt
hadde ten viere of den verwerder tzelve houdt voro de derde reyse ten voroseide vier niet en heeft angheleyt - treckende vut
zynen zack eenen blooten snydere ende segghende laet zien wie soo stout wordt noch eens tzelve hodut te weiren - bevende den verweerder
zulcx dat hem tgheheel lichaem schudde vande groote furie daerinne hy ghevallen was, zweirende den verweerder - niet reverentelick -
by Godt - by den duvele ende ander derghelycke juramenten.
xiiij
Item den voornoemde corporael zyne ronde ghedaen hebbende ende inde voorseide cortegarde ghekeerrt zynde ende den voronoemde verweerder berespende
(naerdien hy zyn regiment verstaen hadde) of den zelve verweerder onder anderen den zelve coproael niet en heeft gheheeten lugher.
Beliefve voorts uwe edele te rcolleren de zelve ghetuughen up heurlieden ghetuughenesse by henleiden te voroen preparatoirlick ghedaen.
meds welcken, dheescher tendeert als by heesche, implorerende etc.

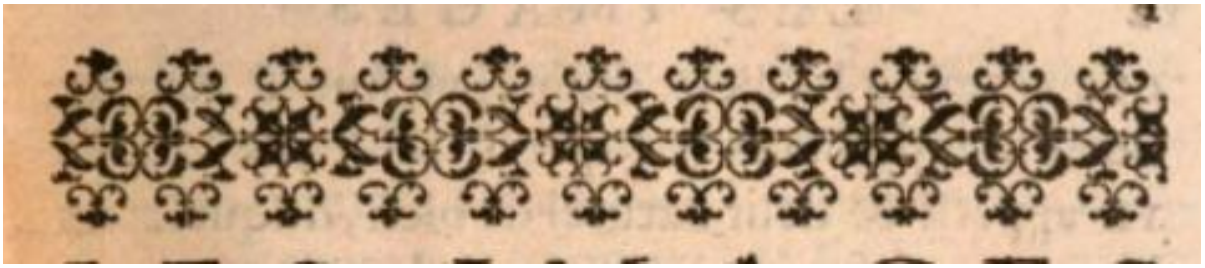

7 december 1624 – Troebelen van de wacht - SAP 122B - nummer 96
vij december 1624

Heesch omme den bailliu causa officy heescher
jeghens ende ten laste van Gillis de Roode, filius Gillis, ghevanghen verweerder
voor mijne heeren burgmeesters ende schepenen der stede van Poperinghe

inden eersten es warachtich da niemandt gheoorloft en es inde cortegarde jeghens die van de wacht eenighe troublen ofte insolventien te committeren.
desniejeghenstaende teheeft beleift den voornoemde verweerder vande wacht wesende wwoensdaghe laetsleden inde nacht te commen inde voorseide cortegarde
by drancke wesende by alle d'andere alsdan de wacht hebbende gheckende
ende spottende aldaer met alle die vande voorseide wacht.

Ende naerdien Claeys GHeyerman als corporael eenighe sintinellen vutghestelt ende met andere eene ronde ghegaen was, heeft den verweerder
ghenomen zijn lamptroer met eene brandende lampte ende ghegaen jeghens den danck van Jan Barvoet representerende den hooftman vutter voorseide
cortegarde - rouppende up Joos Keersebilck (staende sinntinelle voor den voorseide cortegaerde) staet of ick schiete u
twee loon deur u dermen - upheffende tzelve zyn roer ende dreighende daermede te schieten.
Waeeromme den voornoemde Jan Barvoet hem berespende seyde jeghens dden verweerder dat hy soude keeren inde cortegaerde, te welcken den verweerder
niet willende obedierne, siede den verweerder jeghens den voornoemde Barvoet (met reverentece) cust mijn eersgat, ick hebbe den bru van u ende derghelycke.
waermede den verweerrder voorgaende naer de roote steenbrugghe, heeft den zelven verweerder gherouppen up jan de Moor (staende aldaer als sintinelle)
qui va la? selve, seide den verweerde jeghens den zelven Jan de Moor, cust mijn eersgat met andere ghelycke desselicte woorden, gaende alsoo
deur de voorseide sintinelle tot neffens de caeye - van waer den verweerder siende eenen schippere sittende up zijn schip riep den
verweerder upden zelve schippere - qui va la - twoort of ick schiete u deur uwe dermen - sulcx dat den schippere ghehouden as in zijn schip te trecken.
zijnde den verweerder van aldaer vorotghegan tot upde oude maerct deser stede, rouppende te vele ende diversche stonden aldaer - qui va la -
staet ende derghelycke - hoe wel nochtans den verweerder niemandt upde voorseide maerct en was siende.
Naer welcke insolventen den voornoemde verweerder ghecommen es inde voorseide cortegaerde ende naerdien hy aldaer een luttel tydts gheweest hadde -
heeft ghevracht ande voornoemde Barvoet om nar huus te moghen gaen met belofte van terstont te keeren, daerinne den voornoemde Barvoet
duer tusschenspreken van d'andere vande wacht consenteerde.

Ende den verweerder commende byde voorseide Steenbrughe riep Christiaen Dervart staende aldaer als sintinelle upden verweerder
qui va la? - waeruppe den verweerder voor andwoorde seyde - riecket - met noch andere dissolute woorden, cause fdat de selve sitninelle
distyncte steken naer den verweerder ghesteken heeft, sulcx dat eindelynghe den verweerder ghedwonghen was hem te kennen te gheven.
Waermede commende tot upde voorseide Oude marct den voornoemdde verweerder zeer luude ten vele ende diversche stonden anderwaerf gheroupen heeft -
qui va la - staet ende andere ghelycke propoosten zonder nochtans daertoe eenighe oorsaecke t'hebben.
Nar welcke insolentien een halfve heure ofte daerontrent daernaer den verweerder ghekeert zynde inde voorseide cortegaerde - heeft denzelven
verweerder ontrent den elf heuren ind nacht alle het houdt, twelcke den voroseide wacht veleent was omme ghdeurende den gheheelen nacht te
branden - t'eendre reyse in t'vier gheleyt, heowel nochatns aldaer noch goet endegroot vier was.
Twelcke by eenighe vande voorseide wacht ghesien, hebben eenich van 'tvoorseide houdt gheweirt ende van tvoorseide vier ten twee stonden
afgheleit, twelcke byden voornoiemde verweerder voor de derde reise angheliet is gheeest jeghens den danck van de gonne vande voorseid wacht
treckende vut zynen zack eenen blooten snydere, ende segghende, lat sien wie soo stoudt wordt, die nog eens eenich houdt weiren zal, bevende den
verweerder zulcx dat hem tgheheee lichaem schuddede vande groote furie darinne den verweerder ghevallen was -
weirende met ereuren by godt, by den duvele ende andere ghelycke jurementen.
zulcx dat die vande wacht - vreesende eenich ander inconvenient ghenootsaect zijn gheweest alle tvooseide houdt te laten branden.
Corts daernaer den voornoemde corporael ghekeet zynde inde voroseide cortegaerde ende vestaen heben t'regiment vande voorseide verweerder
ende den zeve corporael den zelven verweerder berespende, heeft den verweerder den voorseide corporael gheheeten liegher.
Omme alle welcke insolventien by de gonne vanden wacht den ampman, deser stede ghehaelt is gheweest omme daerinne te remedieren, den welcken den
verweerder ter causen voorschreven in vanghenesse gherecommandeert heeft nemende tzynen laste dee naervolghende conclusien.
mids welcken den voornoemde heescher concluderende tendert en fine dat de voornoemde verweerder by ulieden heeren sententie diffinityf ende over rech ghewyst
ende ghecondemneert wordt in alzulcke honorable ofte pecuniaire punitie ende amende als uwe edele naer merite vande voorschreven faicten
bevinden zal te behooren, metghaders inde costen ende misen van de justitie, biedende preuve daer die dient
imploratie etc.

Andwoorde omme Gllis de Roode den jonghe verweerder jeghens den balliu causa officy heescher voor mijne heeren burghmeesters ende schepenen der
stede van Poperynghe

alvooren den verweerder ontkent syns ...
inder vormen ende manieren byden zelve heesche gheposeert.
want nimmermeer blycken en zal dat den verweerder eenen snyder ghetrocken heeft inde cortgaerde ende daermede yemant ghesleghen ofte ghequetst heeft.

angaende dat heescher zodue gheroepen hebben qui va la upden sentinellen ende upde oude maerct deser stede - sustineert daermede niet ofte luttel misdaen
thebbene overmits den verweerrde vande wacht was.
Soo van ghelycken in brant niet misdaen thebben omme te legghen inde corgarde twee fasseel schden sonder meer overmids hy cout hadde mede dat de

andere wesende inde corgarde hemlieden van te vooren ghewarmt hadden
verathende dat den verweerder zoude den corporael hebben gheeeten liegher mach int selve gheschiet zyn, vuyt een haestheyt overmits de quede ende onwarachtighe raporten van e elve corporel by eenighe vande wachte syns laste ghedaen.

12 december 1624 – De hoofdmannen van de elf hoeken - SAP 345 - folio 84

Hooftmannen vande elf houcken der stede van Poperynghe ghemaeckt by burghmeesters ende schepenen der selve stede upden twaelfsten december 1624
Inden Oosthouckq - Mahieu Cailliau - Andreas Huughe
Inden Edewaerthouck - Miallaert vnde Ameele - Simphoriaen Deradt
Inden Haghebaerthouck - Jan Christien filius Jacobus - Pauwels Bossaert
inden Lu-yssenthocuk - Andries Lebbe- Christiaen Visage
inden Wipperhouck - Andries Masselis doude - Jacques Roseré
inden Hellehouck - Jasper Huughe - Andries Masselis de jonghe
Inden Schoudemonthouck - Pieeter Bouve - Jasper Huughe de jonghe
inden Hipshouck - Christiaen Nol - Huughe Gauwe
inden Eeckhouck - Loys van Houcke - Willem Clooten
Inden Hamhouck - Jacques Lauwers - Clays Moreel
inden Pezelhouck - Frans Wydoot - Jan Tverhelen

Dit zyn de xij mannen van de draperie ghecooren ende ghedeonomemert by burghmeesters ende schepenen deser stede upden xviij ste january 1625

Jan Vandamme - Jacob Wanten - Pieter Defdmamere - jan vanhede - Jacques van Waterleet doude - Jacques Liebaert - Gilein van Peerbome - Andries De Mier -
Daniel van Cayzeele - Lambert Bocquet - Jan Roomes - Christiaen Bailluis

Capiteinen ende ander chiefven vande inzetene deser stede binnen port ghedenomeert by burghmeesters ende schepenen den xxste january xvjc xxv

Jan Makeblyde capitein - Leon de Conyc-nck lieutenant - Jacob Bollaert, sergeant
zullen onder hemlieden hebben de vij - zeven - eerste corporaelschepen

Jacques Floor doude, capitein - Guillaume Pierens lietenant - Jan Mazeman de jonghe, sergeant - zullen onder hemlieden
hebben 8 - 9 - 10 - 11 - 12 - 13 ende 14 corporaelschepen

Maillaert van de Goosteene, capitein - Jacques Baert, lieutenant - Jan Lanczweert doude, sergeant - zullen onder hemlieden hbeben de 15 - 16 - 17 - 18 - 19 - 20 ende 21 corporaelschepen

Anthonus Winnebroodt, capitein - Michiel de Visch, lieutenant - Pieyteer de Worm, sergeant - zullen onder hemlieden
hebben de acht resterende corporaelschepen

SAP 122a - processen nummer 2
19 december 1624 – Claes Michel
een herbergier zonder bier
xviiij december 1624

Heesch ende calaigne omme den bailliu causa officy heescher jeghens ende ten lasten van Claeys Michel ghevanghen verweerder voor mijne heeren burghmeesters ene schepenen der stede van Poperynghe

Alvooren seght dheescher in faicte ende is warachtich dat over zekeren tydt
den ampman des voorseide stede by ordonnancie van uwe edele voorsaeten in officie
met Jacques Wyts burghmeester vande commune, Jan Fobert ende Maillaert vande Goosteene, schepenen
ondersouck ghedaen heeft in eenighe huusen omme redenen de zelve wet alsdan mouverende
Ende onder anderen commende ten huuse van de verweerder -
heeft den ampman besocht de keldere vande verweerder -
vraeghende den voornoemde ampman jeghens den verweerder of hy gheen bier in zijnen keldere ende huuse en hadde,
daeruppe den verweerder seide dat neen,
zoo oock den ampman ter presentie vande voorseide burgmeesters ende schepenen tzelve warachich bevonden.

Cause dat den voorseide burghmeesters ande verweerder zeyde ende vrachde -
waeromme dat hij herberghe was houdende ghemerct hy gheen bier in zyn herberghe en hadde -
waeruppe den verweerder grammoedich ende seere toorich siende ende sprekende seyde jeghens den voorseide burghmeester -
met reverentie ghesproken -
ick hebbe den zert ende den fynen bru van U -
met noch meer derghelycke onghereghelde propoosten -
segghende onder andere
als ick niet en hebbe, ghy en zult mij niet gheven ende derghelycke.
Van welck onghereghelt, ontstichtich ende oneerbaer spreken den verweerrder byden ampman voorseide, berespt ende gheblammeeert zynde -
heeft nietjeghenstande dan ghecontinueert daerinne lancx om meer in vilipendentie van justice die de voorseide ampman, burghmeesters ende schapenen
alsdan ten fine voorschreven ghecommitteet behoorlyck byde wet zoo voorseit es, representeerden.
Zulcx dat ter causen van dien ten laste vande verweerder upde clachte ende vertooch van de voorseide ampman inde absentie van de
heescher acte van abandonnement ghedecreteert es.
Zynde warachtich naerdien dat den voornoemde verweerder zynde in zelve compaignie,
hy hem vanteerde dat ettelicke persoonen tzynen huuse ghedronken ende ghetryffelt hadden. -
waeruppe eenen vande selve compaignie hem gheseyt hebbende
indien alsdan den heescher ofte ampman aldaer ghecommen hadde -
dat de zelve persoonen ende oock den verweerder niet wel ghestaen en hadden andwoordende den voorseide verweerder
zeyde: Ten es hemlieden heer niet ende zoo verre zij quaemen - denoternde den voorseide heescher ende den ampman -
ick zoudet hemlieden verleeren ende een loot deur heurlieden rebben schieten ofte een mes in hemlieden berst planten -
zulcx datse gheene moeyte meer en zouden hebben omme anderwaerf te commen.
In teecken van welcken willende den verweerder betooghen dat hy adhereerde ande voorscrheven dreighementen
ende de zelve zoude ten effectie brynghen - es gheschiet dat den voornoemde ampman sondaeghe laetstleden -
xvden deser maendt december 1624
naer tschauwen van de wacht - ontrent den thien heuren inde nacht -
ommegaende ende passerende voorby den huuze vande verweerder eenich volck was - gheclopt heeft omme innghelaten te zynen,
wesende den ampman voorseide gheaccompaigniert met eenighe zyne dienaeren. -
twelcke byden verweerderghehoort - is ghecommen van binnen zynen huuse tot ande voordeure -
vraeghende wie dat daer was - waeruppe den zelven ampman seyde tis den ampman - doet oopen - ick wil sien wat volck alhier is -
verandwoorde den verweerder dat hy niet oopen doen en soude - segghende - spyts u ende den duvel.
Ende alsoo den zelven ampman altyts insisteerde om oopenynghe thebben vande voorseide deure ,
es eindelynghe de zelve oopenghedaen gheweest by sverweerder huusvrauwe ende den zelven ampman met zyne dienaeren inne waert gaende -
seide den zelven ampman jeghens den verweerder:

wacht U van iemandt te griefven - tes den ampman ende zyne dienaren.
Nieteghenstaende al twelcke continuerende den verweerder in zyne voorgaende furie
ende hem stellende met eenen blooten snydere binnen den huuse ter rechte zyde vande deure -
heeft den verweerder gheseyt den eersten die zoo stoudt wordt hier binnen te terden, zal weten waer vooren.
waervan den verweerder by zyne huusvrauwe berespt zynde ende ghepersuadeert
den voornoemde ampman binnen te laeten commen heeft den voornoemde ampman aldaer ghevonden
Frans Herben ende zyne huusvrauwe, niet wetende of eenighe andere persoonen middelertyt ende om zyne langhe defentie
buuten den huuse inde achtercaemere ofte inde achterplaetse hemlieden vertrocken hadden.
Twelcke den voornoemde ampman meenende t'ondersoucken - heeft den verweerder hem tzelve belet -
afschietende den verweerder metten lyfve tgat van de camerdeure metten voorseide blooten snydere -
segghende jeghens den voornoemde ampman -
ghy en sult niet binnen gaen spyts u herte - ghy en hebter niet van doene, ende derghelycke -
vutblasende alsdan de keersse die den voornoemde ampman ten dien fine in zyne handen hadde
ende doende alle ghewelt omme den zelve ampman metten voorseide zynen snydere te griefven -
twelck de voorseide dienaren belettende daertoe voughende dattet hem ghenouch soude wesen indien hy den selven ampman mochte griefven
ende dat hy de zelve dienaeren niet en wilde misdoen.
Ende alzsoo ter causen vande voorschreven resisternde ende ongherehgheltheyt den voornoemde ampman
den verweerder metter assistencie van de wacht- die aldaer was passerende end tgheruchte hoorden -
meende t'apprehenderen - es den verweerder deur de duusternisse des luchts hemlieden ontvloden.
Ende den zelve verweerder des anderen daechs ghecommen ten huuse van Baptiste vande Kynderen,
alwaer den voornoemde ampman met zyne dienaren hem ghevolght ende gheapprehendeert heeft -
vut crachte vande voorschreven abandonnemente.
Ende hem leeden naer de vanghenesse heeft den verweerder hooghe ende overluudt voor de deure vande voorseide Baptiste
den voornoemde ampman ghenaemt ten velde ende diversche stonden: eenen vrybuutere,
met vele meer andere schandaleuse woorden ende propoosten.
Alle welcke impertinente ende ongheregelde propoosten, faicten ende resistencie dheescher niet en verstaet lydelick te zyne zonder condigne
punitie anderen tot terreur ende exemple.
Mids welcken den heescher concluderende tendeert ten fyne dat den verweerder by ulieden heeren sententie diffinityfve een over recht
ghewyst ende ghecondempneert wert in alsulcke punitie ofte amende als uwe edele naer merite vande faicte bevinden sal te behooren -
metgaders inde costen ende misen van justicie -
biedende preuve met imploratie ende protestatie naer style.